SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #4.2020

Snart jul!

Speiderne i patruljen Lynx gleder seg, selv om gresset er grønt ennå ...

INNHOLD

FLOKK OG KOLONI
Likt eller ulikt? 8
Ta et merke: Omtanke og rettferdighet 10
Pynt og gi bort fyrstikkesker ... 11
Tangsnacks og tarespinat 12
Patruljedyret: Ekorn 14
NRK-serie: Eg går på speidaren! 18

TROPP
Gjør noe hyggelig sammen 19
Bli ekspert: Hvordan lages kart? 20
Rovernes turmatfavoritter 24
På alpakkavandring 26
Historien om Rosa Parks 28
Ta et merke: Kart og kompass 30

ROVERLAG
Alltid beredt! 34
Bli ekspert: Prøv en telttur i vinter! 36
Ta et merke: Elektriker 37
Mye moro på en helt ny måte .. 38
Snø og is – værs'go' spis! 39
Portrettet: Sigrid Nordby 42
Det blir landsleir likevel! 44

LEDER
Patruljesystemet 46
Filmkveld i skogen 48
WAGGGS ledermodell 49
Speiderhistorie – hvordan ta vare på den? 52

FASTE SPALTER

Kortnytt 3
Peffens hjørne 27
Premiequiz 31
Speidersjefens hjørne 53
Pondus og Påsan 54
Heder & ære 55

F-1

Hva er dette?
Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i loggbøkene og i Speiderbasen.

LEDER

REDAKTØR: KIRVIL KAASA

God speiding inspirerer!

Noe av det beste med jobben min, er å få glimt av all den gode, kreative, morsomme og utrettelige speideraktiviteten som foregår rundt omkring i landet vårt. Iherdige beverspeidere som plukker søppel i nærområdet sitt, småspeidere som samler uteovernattinger, troppsspeidere som drar på spennende turer med ny vri, rovere som kaster seg over nye utfordringer og gjennomfører med elleville resultater, eller ledere som forteller om hvordan samspillet med speiderne og medledere gir energi, ny innsikt og et enda bedre speiderarbeid. Det er både imponerende og inspirerende!

Det vet vi i redaksjonen at dere også synes. Da vi sist spurte leserne våre om hva slags innhold de vil ha mer av i SPEIDEREN, svarte mange at de gjerne leser om hva andre speidere gjør. Å dele gode historier med andre, gir ideer og inspirasjon til hva en kan gjøre på speidermøter, turer og leir og hvordan en kan gjennomføre det.

Noen av historiene fanger redaksjonen opp selv, eller vi går på leting etter dem, men vi vil veldig gjerne høre fra deg! Send oss en e-post, et brev eller ta en telefon. Også slik kan du faktisk være med og gjøre verden bedre!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør

FOTO: ALEXANDER VESTRUM

ALLTID BEREDT

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

TRYKT I NORGE NO-145

SPEIDEREN er kortreist, miljøvennlig og produseres på bærekraftig vis. Papiret er fra en av de mest miljøvennlige papirfabrikkene i Sverige. SPEIDEREN trykkes på et svanemerket trykkeri på Aurskog før bladet sendes direkte til deg. Trykt i Norge og trygt for deg som medlem i Norges speiderforbund.

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa
Design: Speider-sport
Forsidefoto: Anette Tefre
Trykk: 07 Media
Opplag: 16 100
Redaksjonen avsluttet: 23.10.2020
Fung. generalsekretær: Brede Udahl
Speidersjef: Håvard Djupvik
Bidragsytere: Anette Tefre, Daniel Gauslaa, Line Aas Mjøster, Petter Södermann, Simen Halderaker Husby

Redaksjonen:
Alexander Vestrum
Amalie Dalhaug Halleland
Carl-Frederic Salicath
Christian Sangereid
Eilif Tanberg
Hanne Kristine Lybekk
Marte Mellum
Tiril Thorvaldsen Fosen

KORTNYTT

AV ALEXANDER VESTRUM OG KIRVIL KAASA

FOTO: GEIR EVENSEN, NRK

Eks-speider Herman Flesvig på tur med Monsen

– Det har vært en fantastisk fin tur, og Lars er et utrolig bra reisefølge. Så det har vært en opplevelse. Jeg dro ut som en gutt og kom hjem som en mann, sier Herman Flesvig.
Komikeren var med Lars Monsen på tur i «Med Monsen på villspor» på NRK. Der trakk Herman fram speiderbakgrunnen sin.
– Jeg gikk i speideren som liten og elsket naturen. Jeg har sovet i telt og er ikke helt fremmed for det, sier han før turen.
Han må innrømme at kart og kompass ikke er hans sterke side, men de to når omsider målet for turen, som var i Skjækerfjella i Trøndelag. ❖

100 netter i telt før tiårsdagen

Julian Nathaniel Aune Rødsjø har vært speider i bare litt over ett år, men er glad i utfordringer. Han går i Melhus speidergruppe i Trøndelag krets. I sommerferien 2019 overnattet Julian ute 25 netter. Han bestemte seg like godt for å ta en ny utfordring, nemlig 100 netter ute før han fylte ti år. Det klarte han 20. september i år, nøyaktig én måned før bursdagen. Han har nå fått 100-nettersmerket.
SPEIDEREN gratulerer! ❖

FOTO: PRIVAT

FOTO: PRIVAT

Actionuke for Marker-speiderne

– Det var så mye action og moro, dette hadde vi gledet oss til i to år. Vi planlegger leirene og turene våre lenge i forveien, sier Bjørg Eva Brandsrud. Hun er troppsleder i Marker speidergruppe i Østre Østfold krets.
42 av gruppas speidere fra femteklasse og oppover var med på leir ved Sjoa i Gudbrandsdalen i sommer, skriver Smaalenenes Avis. Der ble det rafting, hesteturer og klatring.
Ifølge avisa er gruppa blant dem som har fått penger fra Marker kommunes utvidede pott med kulturmidler. Kultursjef Else Marit Svendsen sier at hun aldri slutter å la seg imponere over aktiviteten og engasjementet til lokale lag og foreninger. ❖

Endelig speiding igjen i Mosjøen

– Vi har jobbet med dette i en måned nå, men når vi har erfarne folk som vet hva dette innebærer, så er det ikke noe mer å gjøre enn å ta på seg drakta og starte, sier Espen Olsen (bildet).
Han er en av lederne som starter opp igjen speiding i 1. Mosjøen, Helgeland krets. Selv var han med i speideren for 20 år siden. For to år siden prøvde han å starte opp igjen, men den gangen ble det ikke varig på grunn av mangel på ledere, skriver avisa Helgelendingen.
– Jeg tenker at koronavåren har gjort at friluftsliv har fått nytt liv, og kanskje det sånn sett er et behov for å ha en organisert aktivitet innenfor friluftsliv. Da er speideren en innertier, sier Kristin Hurthi (bildet). Hun er med på å starte opp gruppa igjen. ❖

FOTO: LISE JEANETTE NILSEN, HELGELENDINGEN

FOTO: ELI-BRIT YTTERSTAD HOLEN

Beverne i Follebu fant mye skrot

I høst deltok beverspeiderne fra Follebu speidergruppe, Gudbrandsdal krets, i ryddeaksjonen til Hold Innlandet rent. Utstyrt med refleksvester, hansker og søppelsekker plukket de søppel langs bekken som renner ved siden av speiderhuset. Underveis fant de en hytte i skogen som noen unger hadde bygget – og der var det masse søppel. Det likte ikke beverne. Sjokoladepapir og brusbokser skal ikke kastes i naturen – det skal kildesorteres, minner de om. ❖

Kan være seg selv i speideren

– Samholdet, sier Emilie Næss (14) når hun blir spurt om hva som er det beste med speideren.
Jørpeland speidergruppe i Vesterlen krets hadde lokalavisa Strandbuen på besøk under 100-årsmarkeringen tidligere i år. Lykke Färdig Kalsås (13) forteller at at det var mormoren som lokket henne til å bli med i speideren.
– Det som er så bra med speideren, er at du kan være deg selv, alle kan komme og bli med. Du trenger ikke være interessert i noe spesielt, sier de to venninnene til avisa. ❖

FOTO: ELIN MOEN KARLSEN, STRANDBUEN

FOTO: JAN HENRIK HEGGEBØ, BYGDEBLADET

Tips oss

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til SPEIDEREN, så kanskje det havner i bladet: kk@speiding.no

Dugnadsbygd gapahuk i Vesterlen

Hundrevis av timer med dugnad ligger bak en ny og stor gapahuk i Randaberg, skriver Bygdabladet. Den ligger på Randabergfjellet i Randaberg kommune, nordvest for Stavanger.

– Vi inngikk en avtale med kommunen om å få disponere tomten deres. Selv er kommunen, vi i speidergruppen og Sparebankstiftelsen SR-Bank de som finansierer prosjektet, forteller Jan Tore Helgesen. Han er leder i Randaberg speidergruppe. Når ikke speideren bruker gapahuken, er den åpen for alle. ❖

FOTO: MIKE STOLL, UNSPLASH

Revunge stjal sko og mat fra speidere

Det ble en minnerik tur for mange i Myrvoll speidergruppe i september. Turen gikk til Klippen, som er gruppa i Follo krets´faste møtested. Reven stjal sko og mat og var nysgjerrig, skriver gruppa på sin Facebook-side. På et tidspunkt var reven én meter unna, men den virket ikke redd.

– Enkelte sov seg gjennom det meste, men reven klarte å holde liv i mange, skriver gruppa.

Det er første gang på 15 år at speiderne ser rev i området. ❖

Brettekopper med speidermotiv. Koppene er laget av 50 % bioplast fra sukkerrør, uten at det går på bekostning av kvalitet og resirkulerbarhet.

45,–

Et utvalg **minitankenøtter** som leveres i små fyrstikkesker. Tar liten plass på reise!

59,–

Tufte speidertrøye passer til både full fart ute og til kjølige dager på kontoret.

BARN ~~449,~~ **336,–**

DAME/HERRE ~~699,~~ **525,–**

Regnbuecaps er en klassisk caps med brodert speiderlogo i regnbuens farger.

299,–

Plastkortstokk hvor alle kortene har bilder av fugler som beveger seg når du vrir på kortet... Her er det lett å bli distrahert!

99,–

Tuftes speiderjakke er en suuuperdigg hettejakke med god passform og fine detaljer. Jakka er laget i en blanding av bambusviskose og økologisk bomull. Barnejakken har ekstra forsterkninger på albuene.

BARN ~~399,~~ **299,–**

VOKSEN ~~699,~~ **525,–**

Et tredimensjonalt **dinosaur-puslespill** hvor du trykker ut bitene av kryssfinérarkene og pusler de sammen til en imponerende dinosaur. Leveres med instruksjoner.

115,–

Nalgene Wide Mouth er en turflaske med stor flaskeåpning, praktisk målenivå på siden og kraftig loop-rem. En klassiker som tåler absolutt alt! Stort Verdens største vennegjeng-trykk på front.

229,–

Foto: Lars Frostvoll og Rebecca Snekkenes / Team Speider-sport

LES SAMMEN

TEKST OG FOTO: HANNE KRISTINE LYBEKK

Mål:
L-2, V-5

Likt eller ulikt?

Her er en historie som handler om førstehjelp, eller gjør den egentlig det? Les den sammen med en voksen.

I dag er det møte for speiderne i 1. Medvind speidergruppe. Speiderleder Andreas tar frem førstehjelpsskrinet. Speiderne lærte om førstehjelp på forrige møte. De vet hva som skal være i skrinet. Andreas tar ut en pakke med plaster og sier: – I dag handler møtet om rettferdighet.
– Men først skal vi leke en lek.

Speiderne har liksom vondt

Andreas går ut av rommet. Speiderne skal late som om de er skadet. De velger selv hvor de har vondt. Så kommer Andreas inn igjen. Han går bort til den nærmeste speideren og spør: – Går det bra med deg, Mia?

Mia prøver å se så trist ut hun bare kan mens hun viser frem en kroket lillefinger:
– Jeg kuttet meg i fingeren! sier hun og later som om det gjør vondt. Andreas trøster henne og setter et plaster på lillefingeren hennes.

Snorre skjønner ikke noe

Så går han videre til neste speider.
– Har du skadet deg, Snorre? spør Andreas.
– Au, ja! Jeg fikk øksa i kneet da jeg skulle hogge ved! svarer Snorre og har liksom veldig vondt. Også nå trøster Andreas, men han setter et plaster på lillefingeren til Snorre istedenfor på kneet. Så går han videre. Snorre skjønner ingenting!

Tuller Andreas, bare?

Alle speiderne har vondt på forskjellige steder, men Andreas går rundt og setter plaster på lillefingeren til alle sammen. De ler og lurer på hva Andreas driver med. Tuller han med dem?

Speiderne setter seg i ring

Når Andreas er ferdig, sier han at de skal sette seg i ring sammen med ham. Han spør: – Hjalp plasteret for dere som ikke hadde vondt i lillefingeren?

Speiderne ler og roper i munnen på hverandre, men det er Wille som får svare: – Jeg hadde vondt i øyet, og du satte plasteret på fingeren min. Det hjelper jo ikke!

Andreas nikker og svarer: – Men jeg hjalp alle på samme måte, dere har alle fått ett plaster hver.

Speiderne ser ut som et eneste stort spørsmålstegn. Nå har Andreas blitt helt tullete, tenker de. De prøver å forklare ham at man må få plasteret der man har skadet seg, og ikke bare på samme sted.

Hva er riktig og rettferdig?

Andreas spretter opp, nå har han forstått hva de mener. Han tar en ny runde og flytter plasteret hos alle sammen, unntatt hos Mia. Når han er ferdig, forklarer han dem: – Først fikk alle nøyaktig samme førstehjelp fra meg, men det ble jo feil! I løpet av året kommer det til å skje at noen av dere trenger litt ekstra hjelp. Kanskje dere til og med får helt andre oppgaver enn de andre. Det er fordi dere er ulike, alle sammen. Akkurat som at dere nå trengte plasteret på forskjellige steder. Og det er rettferdig! ❖

Tenk etter:

Når opplevde du at en du kjenner fikk noe annet enn deg, men at det var rettferdig likevel?
Hvor viktig er det at noe er rettferdig, synes du?
Hva kan skje hvis det ikke er det?

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** ENVIROMANTIC

Mål:
K-15, L-2,
V-5, 12

Omtanke og rettferdighet

Ingen liker urettferdighet. Bare tenk på hvordan det kjennes når du synes at noen behandler deg urettferdig.

Kanskje blir du lei deg, eller sint, eller det kjennes som en vond klump i magen. Eller alt det på én gang. Hvis du må legge deg tidligere enn broren eller søsteren din, synes du kanskje det er urettferdig.

ULIKT ER IKKE ALLTID URETTFERDIG

Det kan skje veldig ofte at vi opplever at mennesker blir behandlet ulikt. Noen ganger er det gode grunner til at det er slik, selv om det ikke alltid er så lett å forstå hvorfor. Andre ganger er det som skjer faktisk urettferdig.

Å BRY SEG OM ANDRE

Omtanke betyr å bry seg om hvordan andre har det. Når vi har omtanke for noen, vil vi at de skal ha det bra. Hvis de er lei seg, redde eller syke, prøver vi å gjøre noe for dem, så de får det bedre. Vi har omtanke for dem vi kjenner og er glad i, men vi kan også ha omtanke for noen vi ikke kjenner. Når vi er med på Speideraksjonen hver vår, har vi omtanke for mennesker som vi ikke har møtt. Da samler norske speidere inn penger, slik at barn som bor i flyktningleirer i andre land skal få gå på skolen.

LEK OG MORO OGSÅ

Dette merket hjelper oss med å forstå hvorfor omtanke og rettferdighet er så viktig. Det er gøy å ta merket! Selv om det handler om noe som er litt alvorlig, bruker vi lek og rollespill for å bli enda bedre til å forstå hvordan andre har det! Hvis dere ikke har tatt dette merket i småspeiderflokken, kan du jo spørre speiderlederen din om dere kan gjøre det sammen. Merket finnes også for bevere og for stifinnere og vandrere.

Du finner fordypningsmerket Omtanke og rettferdighet for flokk i Speiderbasen. ❖

TEKST OG FOTO: TIRIL THORVALDSEN FOSEN

Mål:
K-1, 8, 9, 13

Pynt og gi bort fyrstikkesker!

Pyntede fyrstikkesker kan du gi bort i julegave, og de tar ikke lang tid å lage.

Fyrstikkesker er vanligvis veldig kjedelige å se på, men det kan du lett gjøre noe med! Finn frem det du har å pynte med og slå deg løs!

SLIK GJØR DU:

1. Finn frem eller kjøp fyrstikkesker du kan dekorere.
2. Finn frem det du har av maling, pensler og materialer pluss saks og tekstillim eller limstift.
3. Bruk fantasien!

Husk!

Spør foreldrene dine om lov og hjelp hvis du trenger.

Lykke til!

Til esken med snømann har vi laget dusker av ullgarnrester.
Det er ikke vanskelig! Duskene til fyrstikkeskene må være små og går fort å lage.

TEKST: TIRIL THORVALDSEN FOSEN I **FOTO:** KIRVIL KAASA

Mål:
K-1, S-6

Tangsnacks og tarespinat!

Tang og tare er veldig viktig for planeten vår, og spesielt for fisk og andre som lever i havet. Men visste du at vi mennesker kan spise tang og tare? Dette må vi se nærmere på!

FOTO: SILAS BAISCH - UNSPLASH

Tang og tare er alger som holder til i havet. De fester seg til fjell og steinbunn, noe du kanskje har lagt merke til når du bader. Algene trenger sollys for å overleve. Derfor er det ofte kamp om plassene hvor det er best lys.

MANGE FORSKJELLIGE TYPER

Det finnes mange forskjellige typer alger med ulike farger. Vi har grønnalger, brunalger og rødalger.

VIKTIG FOR OSS MENNESKER

Du har kanskje hørt at regnskogen er livsviktig for oss mennesker. Den gjør karbondioksid (CO_2) som vi puster ut om til oksygen som vi dyr og mennesker trenger for å leve. Det samme gjør tareskogen i havet. Den produserer mer enn halvparten av jordens oksygen! Så selv om tangen er irriterende og kanskje litt ekkel når du skal bade, er den faktisk veldig viktig for oss!

FREMTIDENS MAT?

Det er spennende å prøve ny mat! Tang og tare kan brukes som krydder i maten, men også som «grønnsaker». Du kan spise fersk tang og tare, men også prøve å tørke, steke, koke og sylte den. Hvis den er laget til på rett måte, kan tang og tare være god og sunn mat. Du kan servere den sammen med fisk og annen sjømat, og du kan putte den den i supper, gryter og salater! Havsalat er en taretype som kan brukes omtrent som spinat.

HVORDAN FINNER JEG TANG OG TARE?

Tang og tare finner du i saltvann, langs kysten. I Norge finnes det ingen giftige typer tang og tare, så du trenger ikke være redd for å plukke feil. Det som er lurt å tenke på når du plukker, er å finne et sted hvor sjøen er i bevegelse, borte fra boligområder, badeplasser og havner.

De ytterste skuddene og blærene til blæretangen kan du finne i strandkanten hele året. Skyll tangen i rent vann. Tørk den i stekeovnen på 100 grader med åpen dør i to timer. Da blir det sprø og god snacks!

Lyst til å prøve? ❖

Kilder:
Newton.no
Store norske leksikon
tangogtare.com
dagbladet.no/mat/sjogress-og-tang-plukk-dine-egne-sjogronnsaker

PATRULJEDYRET

TEKST: CHRISTIAN SANGEREID I **FOTO:** BENTE SELJESTOKKEN

Nøtteliten

Ekornet hopper rundt oppe i trærne eller nede på bakken. Den store buskete halen som den holder balansen med, svaier i alle retninger. Ekornet er modig og nysgjerrig når det utforsker verden.

Om sommeren er ekornet lite og rødbrunt. Men om vinteren kan Nøtteliten være helt gråhvit og mye større. Vinterpelsen er mye tykkere og får ekornet til å se større ut. Før i tiden var pelsen verdifull. Mange jaktet på ekorn. I dag er det ikke sånn.

HURTIGMAT

Ekornet er glad i god mat. Spesielt om maten er lett å finne. Ofte kan du se ekornet på på fuglebrettet i hagen, der det gomler solsikkefrø, nøtter eller meiseboller med stor appetitt. Har du lagt merke til at ekornet sitter og spiser, løper ut i skogen og kommer tilbake igjen for å spise mer, om igjen og om igjen? Det er fordi det sanker mat til matlagrene sine.

Ekornet er ikke særlig redd, og er veldig nysgjerrig. Hvis du er tålmodig, kan du komme veldig nærme et ekorn. Kanskje klarer du å få det til å spise mat fra hånden din?

IKKE SÅ FLINK TIL Å HUSKE

Nøtteliten bruker hele sommeren på å gjemme unna frø og nøtter til vinteren kommer. Siden ekornet er redd for at andre skal finne maten, gjemmer det én nøtt her og én nøtt der.
Ekorn har ganske dårlig hukommelse. Når vinteren kommer, husker ikke ekornet hvor maten er gjemt. Derfor må det bruke den gode luktesansen sin til å lete seg frem til maten. Hvis det er mye snø, er det vanskelig å finne frem.

EN LURING

På jakt etter mat, er det ikke så nøye om det finner sitt eget lager med nøtter, eller naboen sitt.

Når ekornet hopper rundt og skal gjemme maten sin, tenker det nok at mange følger med. Da graver det noen falske nøttelagre i bakken og later som om det dytter noe ned i hullet. Så fyller ekornet hullet med jord og legger blader over. Hvis det er andre ekorn i nærheten som ser hva Nøtteliten gjør, bruker de også mye tid på å lage falske nøttelagre. ❖

Forslag til Utfordringen eller flokkoppgave:
Snekre en ekornkasse og heng den opp. Følg med i ett år. Skriv logg når det skjer noe nytt. Når flytter det noen inn? Dukker det opp noen ekornbarn? Når flytter de små ut?

EKORNET
Latinsk navn: Sciurus vulgaris
Ekornfamilien
Levetid: 5–6 år (opptil 12 år)
Vekt: 200–500 g
Lengde: Kroppslengde inntil 25 cm + halen 15–20 cm
Favorittmat: Konglefrø, eikenøtter og hasselnøtter
Favorittmat i hagen: Solsikkefrø, mandler, hasselnøtter og meiseboller

TEKST: KIRVIL KAASA

FINN ORDENE!

I rutenettet nedenfor har det gjemt seg 14 ulike ord. Halvparten bortover (vannrett) og halvparten nedover (loddrett). Alle ordene er noe du finner på en speiderleir. Sett ring rundt ordene når du oppdager dem. Klarer du alle? Løsningen finner du på side 53.

P	A	D	L	E	Å	R	E	G	L	W	R	Y	O
K	F	A	U	M	V	I	Ø	T	O	F	B	Y	K
F	T	E	L	T	J	G	M	E	M	S	Ø	Æ	A
L	I	F	D	V	U	T	P	V	M	B	T	S	N
A	S	O	V	E	P	O	S	E	E	I	T	O	O
G	R	P	Y	D	A	B	I	T	L	K	E	J	M
G	N	B	D	Ø	S	N	K	J	Y	P	A	S	R
S	I	Å	E	H	E	N	G	E	K	Ø	Y	E	G
T	Å	L	F	O	S	B	T	Å	T	G	N	V	T
A	H	P	U	D	R	V	E	D	K	D	N	E	A
N	E	B	Ø	M	I	T	E	P	I	B	U	P	U
G	G	T	K	L	Ø	S	P	E	I	D	E	R	E
P	R	E	S	E	N	N	I	N	G	L	T	A	O

HAHAHA!

Le og bli skremt! Her har du noen vitser vitser og morsomme gåter om vampyrer, zombier, flaggermus, monstre og spøkelser ... Du finner dem i den morsomme boka «LOL – Høstens skumleste vitser».

Det var en gang tre vampyrer som skulle se hvem av dem som fikk tak i mest blod. De dro ut på leting hver for seg, og da de møttes igjen, sammenliknet de.
Den ene hadde blod på tennene, pekte og sa: – Ser dere det huset der? Der fikk jeg tak i dette blodet.
Den andre hadde blod rundt munnen. Han sa: – Ser dere det slottet der borte? Der fikk jeg tak i dette blodet.
Den tredje hadde blod i hele ansiktet. Han sa: – Ser dere den muren der? Den så ikke jeg!

Hvorfor bor ikke flaggermus alene?
De liker å henge med venner ...

Hhihihi!

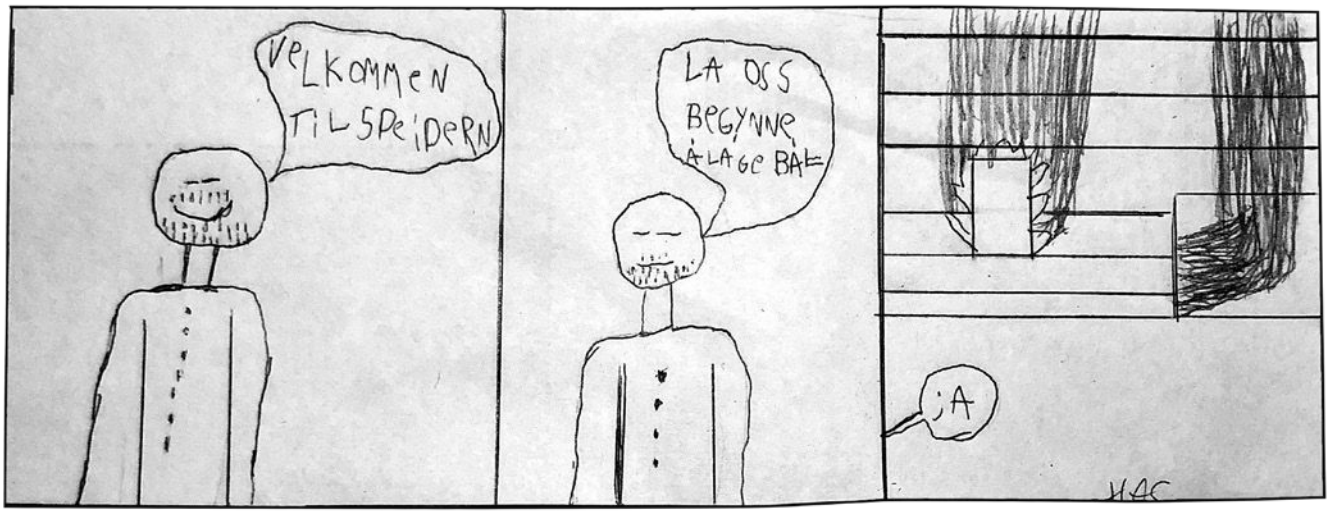
Spiser zombier popcorn med fingrene?
Nei, de spiser fingrene for seg selv ...

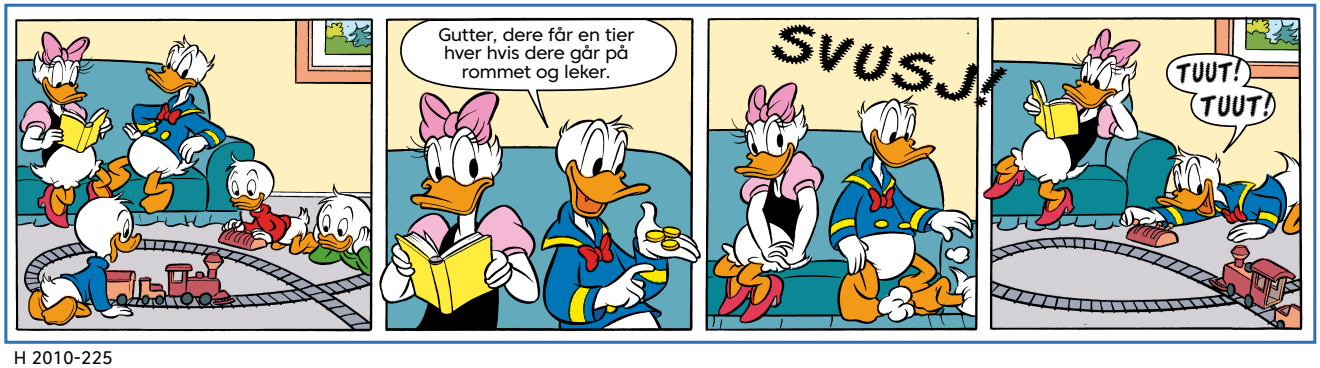
Guiden viser en gruppe turister rundt på et digert, gammelt slott. – De som bor i denne byen forteller at det spøker her, stemmer det? spør en av turistene. – Nei, det tror jeg ikke, svarer guiden. – Jeg har aldri sett et spøkelse, og jeg har tross alt vært her i over fire hundre år!

Haha!

Tegneserier

Håkon Auran Sanden, 12 år, fra Stjørdal speidergruppe har laget denne tegneserien.
Kanskje du også har en tegneserie som du vil sende til SPEIDEREN?

H 2010-225

TEKST OG FOTO: PETTER SØDERMANN

Eg går på speidaren!

NRK Super har vært med en fersk speider på tur, og det blir det serie av.

I høst har Nordfjordeid speidergruppe hatt en ekstra deltaker på mange av møtene sine. NRK Super har vært hos dem for å følge Inger Johanne Sødermann (6) da hun begynte på speideren. Både storesøster Pernille og far er speidere, og Inger Johanne syntes hun hadde måttet vente lenge! Med NRK Super som gjester, ble det ekstra spennende både for henne og de andre.

SPEIDING I SESONG 2

I programserien «Eg går på» viser NRK Super frem hvordan det er å starte på ulike aktiviteter. I første sesong møter du barn som begynner blant annet på fotball, trail og klatring. NRK Super vil gjerne vise frem speideren i andre sesong av serien.

Høstens første mål for Inger Johanne er en minileir, der en får bruk for mange speiderferdigheter. Før hun kan dra og overnatte i telt med de andre jentene, må hun lære seg mye nytt på kort tid! Kart og kompass er nødvendig når en skal finne frem til leirplassen. Å pakke sekken riktig er viktig. Spesielt når du skal bære den selv hele veien. For å holde deg varm når det blir natt og kaldt, må du har med de rette klærne.

LARS MONSEN-FØLELSEN

Kamerateamet fulgte speiderne fra parkeringsplassen og til leirplassen. Det ble en spennende tur i typisk vestlandsnatur, langs et vann med bekker, myrer og krattskog. For flere var dette første gang de brukte kart og kompass i naturen selv. Og det med et kamerateam som turfølge! Det ga en slags Lars Monsen-følelse!

Vi skal ikke røpe for mye av hva du får se når serien kommer, men Inger Johanne syntes det var helt supert å overnatte i telt med de andre jentene! Endelig fikk hun noe hun hadde ønsket seg lenge: Motivasjonsmerket «Første overnatting». For det er på tur man blir «ekte» speider! Neste høst kan du også se på NRK Super hvordan Inger Johanne og de andre har det på møter og turer. **Gled deg!** ❖

Inger Johanne får hjelp av storesøster (og patruljefører) Pernille til å sy på merket på leirbålskappen. Kamerateamet fra NRK Super følger nøye med.

I DEN MØRKE KVELD

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** CF SALICATH

Mål: F-8, L-5, V-7

Mange uker med mørke kvelder på rad og rekke gir litt andre muligheter for gode speideropplevelser, og gjerne med en eller flere venner som ikke er speidere.

Gjør noe hyggelig sammen!

November og ukene fram mot advent er mørke, og det er nok ikke så mange som har seinhøsten som sin favorittårstid. Så kommer tiden med juleforberedelser, den liker de fleste godt. Masse lys, fin julepynt inne og ute, morsomme og hyggelige tradisjoner. Men noen kan bli litt ekstra lei seg og triste da. De synes det er vanskelig å finne julestemningen, kjenner seg kanskje ensomme. En av de tingene som kan hjelpe da, er at noen inviterer en til å bli med og gjøre noe fint sammen!

Tenk på hvem dere kjenner som kan bli glad for å bli invitert med. Hvis dere spør noen, og får nei, kan det være lurt å spørre én gang til. Ikke alle synes det er så lett å si ja, hvis de kjenner seg triste.

BLI MED UT, DA VEL!

Det kan kjennes ekstra godt å kose seg inne sammen nå. Men eventyrene er der ute, også når det er mørkt og kaldt og kanskje til og med blåser og regner!

KVELDSMATTUR

Finnes det en eller flere faste gapahuker med en bålplass i nærheten? Pakk god og enkel turmat i sekken (se for eksempel tipsene på side 24–25) og godt og varmt tøy, finn fram hodelyktene og ta en patruljetur dit en kveld, gjerne sammen med noen som ikke har prøvd det før!

MØRKETUR

Gå en mørketur sammen i et turområde dere kjenner godt: Det er ganske annerledes når det er helt mørkt. Begynn turen med hodelykter på, men prøv å slå dem av og test hvor lang tid det tar før øynene har vennet seg til mørket. Er det stjerneklart, eller fullmåne, oppdag hvilken forskjell det gjør. Ha med varm drikke og noe godt å spise. Pass godt på at alle er med hele tiden.

LEK EN MØRKELEK UTE

Søker du på mørke i Speiderbasen, får du opp flere tips til kule leker i mørket! Noen av dem krever litt forberedelser, andre ikke i det hele tatt.

INNESPEIDING

Inne er det også masse hyggelig å finne på! Å lage noe sammen, eller spille et spill eller rollespill passer ekstra godt når det er mørkt og kjølig ute. Fremdeles er det slik at vi må passe på slik at vi ikke bidrar til å spre koronasmitte, men vi kan heldigvis likevel være sammen. Pass godt på hverandre!

HJEMMELEIR

I vår var mange med på hjemmeleir. Det går fint an å gjøre nå også! Ta i bruk hagen, terrassen eller balkongen og finn fram den varmeste soveposen, gjerne to underlag og et ullteppe og hodepute og en fin lyslenke - det blir ekstra koselig. Hjemmeleir går fint an å ha selv om dere skal på skolen neste dag! ❖

TEKST OG FOTO: EILIF TANBERG

Mål:
K-3, K-4

Med hendene på kontrollen tegner Geir inn endringene på breen. Touchskjermen til venstre bestemmer hva slags terrengformasjon han skal tegne inn.

Hvordan lages kart?

Det er veldig nyttig for oss speidere, og du har garantert brukt det før – men hvordan lages det egentlig? Bli med til Kartverket, og få et innblikk i kunsten å lage kart.

Geir Dahl tar på seg et par store 3D-briller, og setter seg godt til rette bak to skjermer. De viser flyfoto av et sted i nærheten av Tromsø. Han trykker bestemt på en touchskjerm, og legger hendene oppå en dings som minner mest om en spillkontroller. Så begynner arbeidsdagen.

– Jeg kan godt sitte hele dagen og jobbe med dette, det er ikke noe problem! Vi ser Norge fra lufta, og det er alltid variert det vi ser, forklarer han.

SUPERDETALJERTE BILDER FRA STOR HØYDE

Geir jobber med kartets grunnmur – fotogrammetri – han tegner opp informasjon om høyde, hus og veier ved hjelp av tredimensjonale bilder tatt fra 6 000 meters høyde. De kan vise detaljer helt ned til 30 centimeter. Disse bildene utgjør til sammen kartblad, og kartbladene utgjør til sammen et enormt kart over hele Norge.

– Vi oppdaterer og jobber oss igjennom de 727 kartbladene som dekker Norge. Hvert kartblad kan ta mellom tre uker og tre måneder å oppdatere. Hvis det er mye info i fotografiene, tar det lang tid.

Det er hans arbeid som blir grunnlaget for de kartene speidere og andre friluftsinteresserte bruker i skog og mark.

– Før var det dårligere metoder for kartlegging av Norge, og i gamle dager satt man og risset kart inn i metallplater. Det kunne ta flere år å lage ett kart.

KLIMAENDRINGER PÅVIRKER KARTENE

Nye metoder og klimaendringer setter andre standarder for kartene vi bruker i dag.
– Nå oppdaterer vi gamle data og tegner inn ny informasjon. For eksempel denne breen.

Geir bruker det som likner på en spillkontroll til å finne fram en bre på skjermen.
– Det er en typisk botnbre. Den har sunket litt, og trukket seg litt tilbake.

Han viser fram høydekurvene som tilhører det gamle kartet. Ved hjelp av 3D-brillene kan man se at de nærmest henger i løse lufta – altså har breen smelta nedover.

Da må Geir trå til, og rette opp høydekurven. Ellers kan man risikere at folk som er på tur kan misforstå terrenget. Ved hjelp av kontrollen tegner han opp en ny linje som ligger akkurat der breen er. Det går fort, og høydekurven ligger som limt innpå breen.

– Du kan ikke tvile, man må generalisere og ta beslutninger raskt. Det krever erfaring.

Han klikker seg frem og tilbake i dagens flyfoto. Det er litt av hvert som må endres før dette kan bli et kart. En åker har endra fasong, en ny bekk har kommet til syne, og mange nye hus er bygget siden sist kartet ble gjennomgått fra lufta.

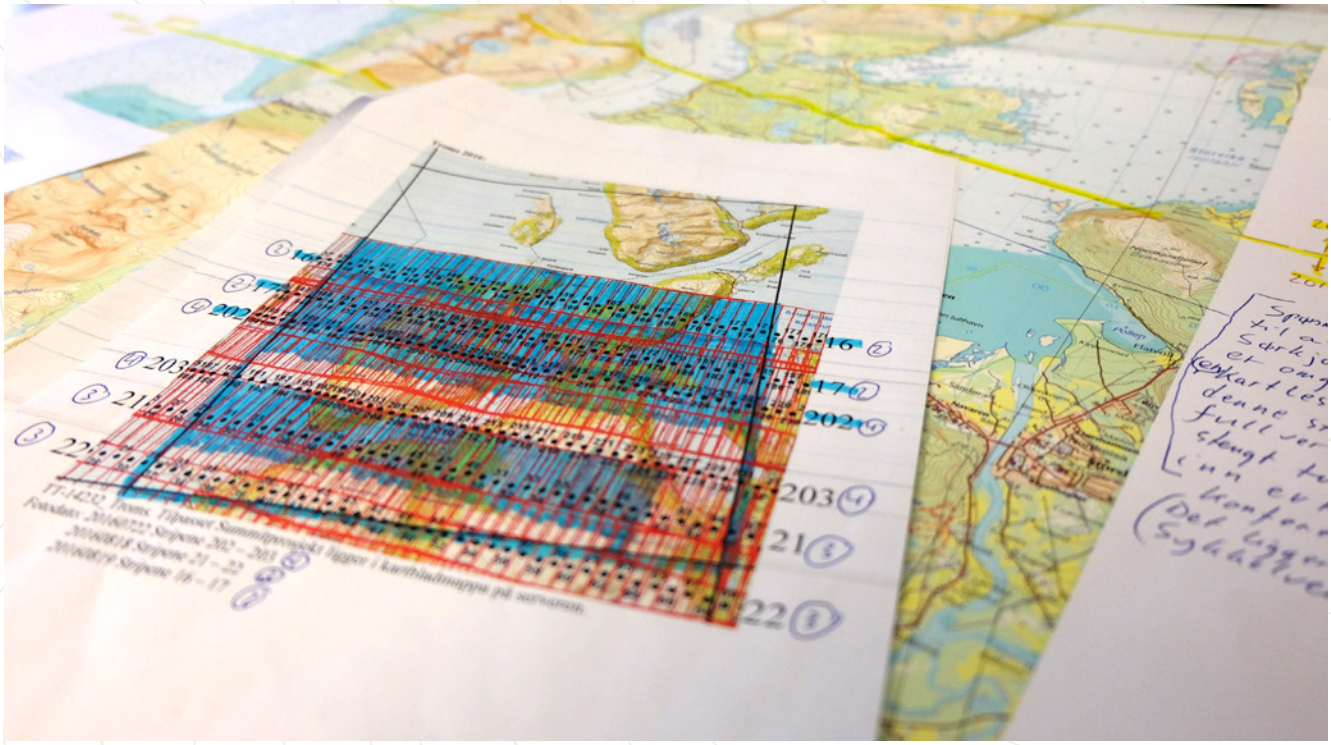
– Vi retter opp gamle kartbilder, og sørger for at de får en grundig oppdatering hvert femte til tiende år.

NORGE FORANDRER SEG MYE

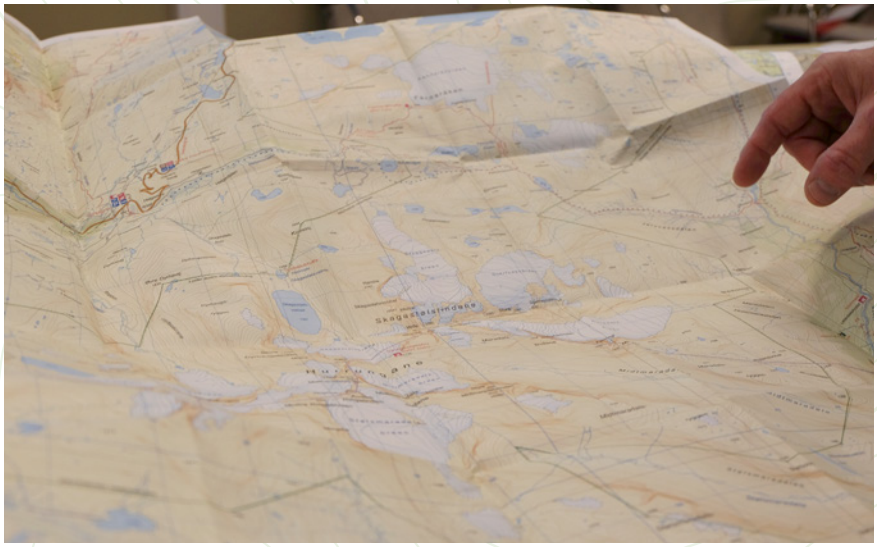
Det skyldes at Norge er et stort land som endrer seg mye.
– Norge gror igjen, og jeg må veldig ofte endre på grenser til åpne områder, som mellom skog og åkre. Bekker og elver kan også endre løp, og rør til kraftverk kan plutselig ligge der – da må jeg tegne dem inn. Jeg må registrere boligområder, og tegne detaljene rundt bygg som er større enn 1 000 m², forklarer Geir.
Og han innrømmer at alt ikke er like enkelt.

Kartverket

Statens kartverk ligger ved Hønefoss og har mange ulike oppgaver. En av dem er å lage og å oppdatere kart over fastlands-Norge, kystområdene og de norske havområdene, inkludert Svalbard og de norske områdene rundt Antarktis.

Et kartblad består av en rekke flyfotografier. De gjennomgås systematisk.

Et klassisk turkart laget på Kartverkets grunnlag. Har du vært der?

På kartverket finnes kart i alle former og fasonger

– Myr er veldig vanskelig å tolke ut fra flyfoto, og kan se veldig forskjellig ut på ulike steder i Norge. Det er bare åpne myrer som registreres. Vi tar ikke med tett bevokste myrer, for eksempel inni en skog. Stier kan også være vanskelig å tegne inn, siden vi ikke ser dem ovenfra under tett skog.

Det forklarer kanskje hvorfor man plutselig kan stå midt i en myr man ikke ser på kartet, eller hvorfor stien er markert annerledes enn i terrenget når man er på tur.

KART TIL TUR OG KART TIL KRIG

Når Geir har endret punkter, linjer og flater i kartet, sender han informasjonen videre til Øystein Dokken. Øystein leder Kartografiseksjonen, hvor de blant annet tegner inn symboler og farger – og lager det som til slutt blir kartet vi holder i hånda på tur.

Han forteller litt om historien til Kartverket.
– Kartverket ble grunnlagt i 1773. Man trengte kart i krigene mot svenskene. Den gangen måtte man ha kart over området mellom Glomma og svenskegrensa. Siden ble oppgaven å kartlegge hele landet, forteller han.

Det er ofte det militære som har tatt ansvar for kart.
– Forsvaret gjorde en kjempejobb med å sette sammen 1:50 000-kart over hele Norge på 50-tallet. De gamle kartene kan lastes ned fra Kartverkets nettsider nå, for å sammenliknes med de nye.

ULIK «HOLDBARHET»

Men nå er behovet for kart også veldig stort i det sivile livet, for eksempel hvis en vei skal bygges.
– Kart er levende og fersk data som oppdateres av oss hver uke. Når en ny bygning eller vei kommer, oppdateres datagrunnlaget. Det kan alle hente helt gratis fra nettsidene våre.

Det betyr ikke at kartet du holder i hånda nødvendigvis er helt oppdatert. Papirkart har for eksempel en levetid på tre til fire år i store byer, hvor endringer skjer fort. På Finnmarksvidda derimot, kan det ta opptil 15 år før det blir revidert på nytt.

SPEIDERE KAN BIDRA!

Men bruker du digitale kart, er det god sannsynlighet for at disse er oppdatert med informasjon som bare er én uke gammel.
– Alle kan sende inn info om endringer i kartet, også speidere og vanlige turgåere.

Hva er kart?

Et kart er en forminsket tegning av en del av jordas overflate sett rett ovenfra. Det finnes nesten uendelig mange forskjellige typer kart og de inneholder masse interessant og nyttig informasjon. Verdens eldste kart er flere tusen år gamle. Det eldste kjente kartet over Norge er fra begynnelsen av 1600-tallet. Du kan se hvordan gamle kart så ut på kartverket.no.

Nyttige apper og nettsider for speidere:

rettikartet.no
› Gi tips om feil og mangler i kartet

norgeskart.no
› Lag ditt eget turkart, helt gratis

Hvor?
› Gratis app for offline-nedlasting av Kartverkets egne kart.

Vi mottar også masse info fra andre etater og organisasjoner, som for eksempel Statskog og DNT. Sender en privatperson inn et endringsforslag, kan dette vises på enkelte digitale kart allerede uka etter.

Øystein fikk interesse for kart i Forsvaret, og har jobbet med det i 25 år. Han forteller lidenskapelig om det harde arbeidet Kartverket legger ned i å lage kart. Visstnok er Norge kjent for flotte og gode kart. – Både land- og sjøkartene våre har vunnet internasjonale priser, forteller Øystein stolt. Han har noen tydelige oppfordringer og tips til speidere. – Friluftsfolk, og da spesielt speidere, kan hjelpe til med å oppdatere grunnlaget for vanlige 1:50 000 turkart ved å sende inn tips til endringer på rettikartet.no, oppfordrer han. Da er GPS et greit hjelpemiddel.

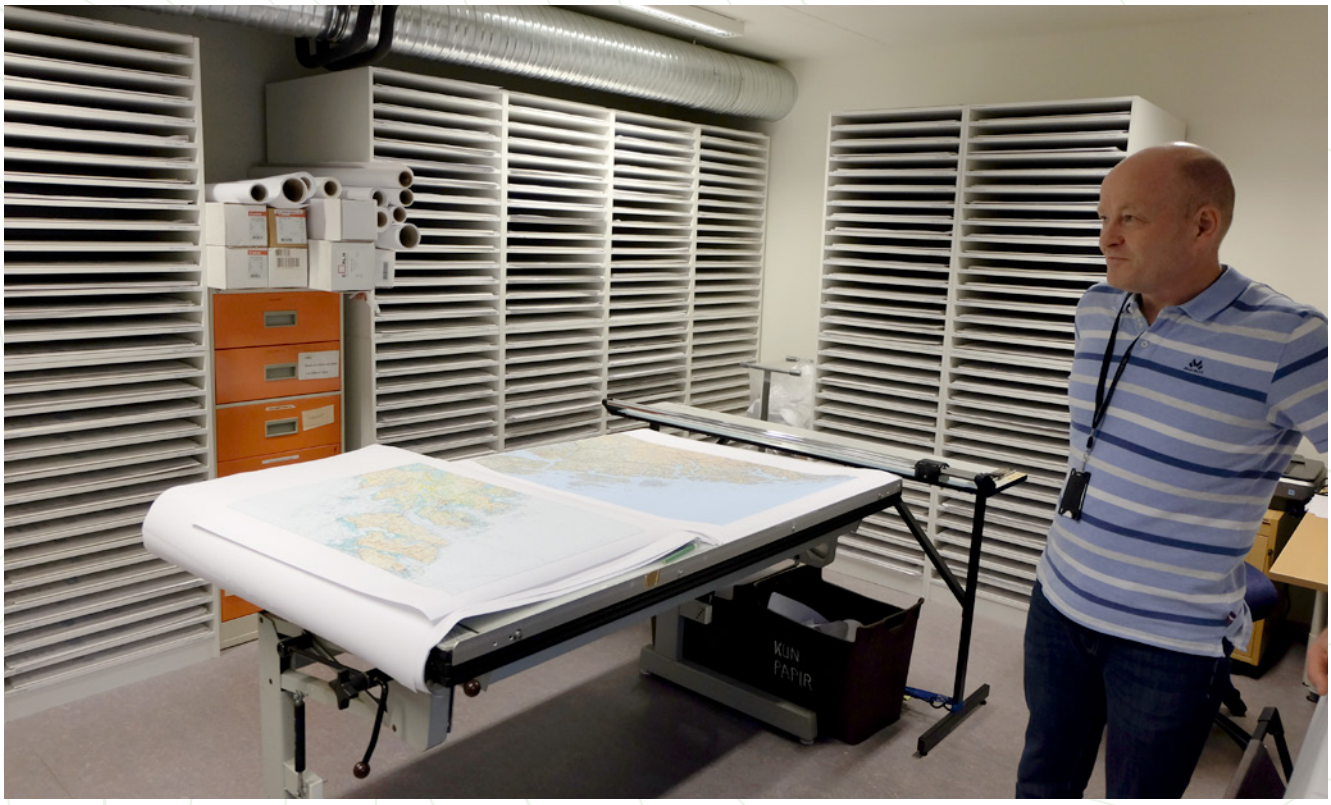
LAG DINE EGNE KART GRATIS

– I tillegg er «Hvor?»-appen en nyutvikla og veldig bra app, hvor oppdaterte, digitale kart kan lastes ned gratis. Norgeskart.no kan også brukes til å lage egne turkart, helt gratis. Men husk at kart må oppdateres minst hvert tredje til fjerde år. Kart er ferskvare! ❖

FOTO THOMAS MARKENTO ANDRESEN

Kart og kompass hører med på patruljeturen!

I et rom på Kartverket finnes alle de 727 kartbladene som til sammen utgjør Norge

TEKST: KIRVIL KAASA

Mål:
F-4, 5, K-7,
V-1

Rovernes turmatfavoritter

Har du vært på noen speiderturer og laget mat over bål, primus eller stormkjøkken, har du både fått noen turmatfavoritter og lært deg smarte knep. Roverne kan mye, her er tips fra noen av dem.

Mari Hauge (17), 1. Sandnes speidergruppe:

PINNEBRØD MED KANEL OG SUKKER

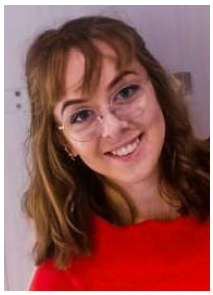
– Dette smaker så godt! Bruk vanlig pinnebrøddeig. Bland sukker og kanel og dryss det på pinnebrøddeigen. Trykk blandingen godt inn i deigen og snurr den tett rundt en pinne. Hold pinnen med deigen over glørne. Vri pinnen sakte rundt så brødet blir jevnt stekt. Det lønner seg å være tålmodig, slik at pinnebrødet blir stekt tvers gjennom og ikke svidd utenpå.

Hanne K. Lybekk (22), Styggen roverlag, 1. Sandsvær speidergruppe:

PIZZA I STEKEPANNE

– Dette fungerer veldig bra i jernpanne under lokk på vinteren. Jeg har ikke forsøkt på bål, men på gasskjøkken inne på hytte uten strøm. Det smaker veldig godt mens man lufter ut den kalde lufta og fyrer i ovnen Hvis du skal lage pizzaen på tur, kan du lage pizza-fyllet klart på forhånd. Pizzadeigen kan du også lage og ha i en plastpose som du lar det være litt ekstra plass i (til heving). På turen kan dere bytte på å gå med posen på magen for å heve deigen!
I vårt tilfelle er hytta to km fra vei, så enten en går på ski eller på beina, så rekker man å bli ganske varm – og deigen hever fint.

Maja Eldevik (17), Kvæfjord speidergruppe:

KARAMELL-POPCORN

– Karamellpopcorn er veldig, veldig godt – du klarer ikke ta bare én! Det forteller Maja Eldevik (17 år) fra Kvæfjord speidergruppe.
– Alt du lager hjemme i ei steike-panne, kan du lage ute på primus eller over bål. Her skal du smelte sukker og det kan ta litt tid, så vær tålmodig. Du må også følge godt med så det ikke blir svidd. Brent sukker er ikke godt.

– Det er perfekt å lage karamell-popcorn om kvelden, og hvis det blir noe til overs, kan du steke vafler eller pannekaker til frokost neste dag og bruke resten av karamellpopcornet som fyll.

Du kan kjøpe en pose ferdig poppet salt popcorn eller poppe og salte selv. I tillegg trenger du sukker, litt vann, smør og fløte.

Det finnes mange oppskrifter på nett, men her er et forslag:

Ha cirka 1 dl sukker og noen spiseskjeer vann i en kjele eller stekepanne. Kok opp og la det

FOTO: MAJA ELDEVIK

koke til vannet fordamper og sukkeret er en kornete masse.

Så begynner sukkeret å smelte. Rør hele tida. Det kan ta 10–15 minutter.

Når sukkeret er smeltet, tar du kjelen bort fra varmen. Det er lett å brenne seg! Ha i et par spiseskjeer smør og bland det godt inn. Kok opp igjen og bland i cirka 1 dl fløte.

La det koke noen minutter til det blir seigt og lysebrunt. Koker det lengre, blir karamellmassen stivere. Prøv deg fram, men uansett smaker det ferdige resultatet godt.

Hell i popcorn og bland alt godt. Du kan også drysse på litt mer salt, hvis du liker det.

Aurora Støkken Leren (16), Tomter speidergruppe:

KANELBOLLER PÅ PRIMUS

– Det enkleste på tur er å bruke ferdig pizzadeig fra butikken til disse bollene. Rull deigen ut av papiret, fordel smør, sukker og kanel jevnt utover og rull den sammen igjen. Skjær rullen opp i nokså smale skiver, for det tar tid å steke bollene ute, kanskje en hel time. Ha litt smør i en kjele, sett bollene nedi den, ikke for tett sammen.

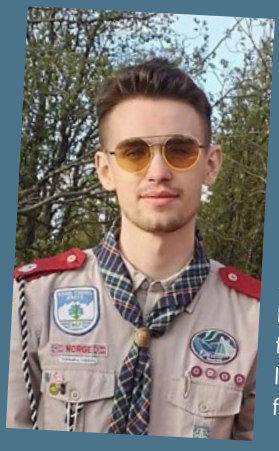

FOTO: AURORA STØKKEN LEREN

FOTO: MAJA ELDEVIK

Ha lokk på kjelen og sett den over primus på svak varme eller i bålet når varmen ikke er så sterk. Jeg har prøvd begge deler og synes at primus funker best. Pass på at bollene ikke blir brent, flytt dem av og til med en stekespade. De blir fort litt svidd uansett, men det gjør ikke noe, det smaker godt likevel! ❖

Lag en enkel gryteovn

Tips fra **Alf Røkenes (21), Tromsøya speidergruppe:**

– Ha et rundt fem cm tykt lag med sand, kanskje mer, i ei stor gryte. Oppå sanda legger du aluminiumsfolie eller bakepapir, så putter du det du skal bake oppi. Bruk et tett lokk på gryta og sett den i bålglørne. Det gir jevn, fin varme. Du kan bake alt mulig på den måten, muffins og boller, for eksempel. Vi har også lagd kokegrop med kull. I den har vi stekt lammelår og ytrefilet. Det tar flere timer, men kan bli veldig godt!

FOTO: SIMEN HALDERAKER HUSBY

Du store ...!

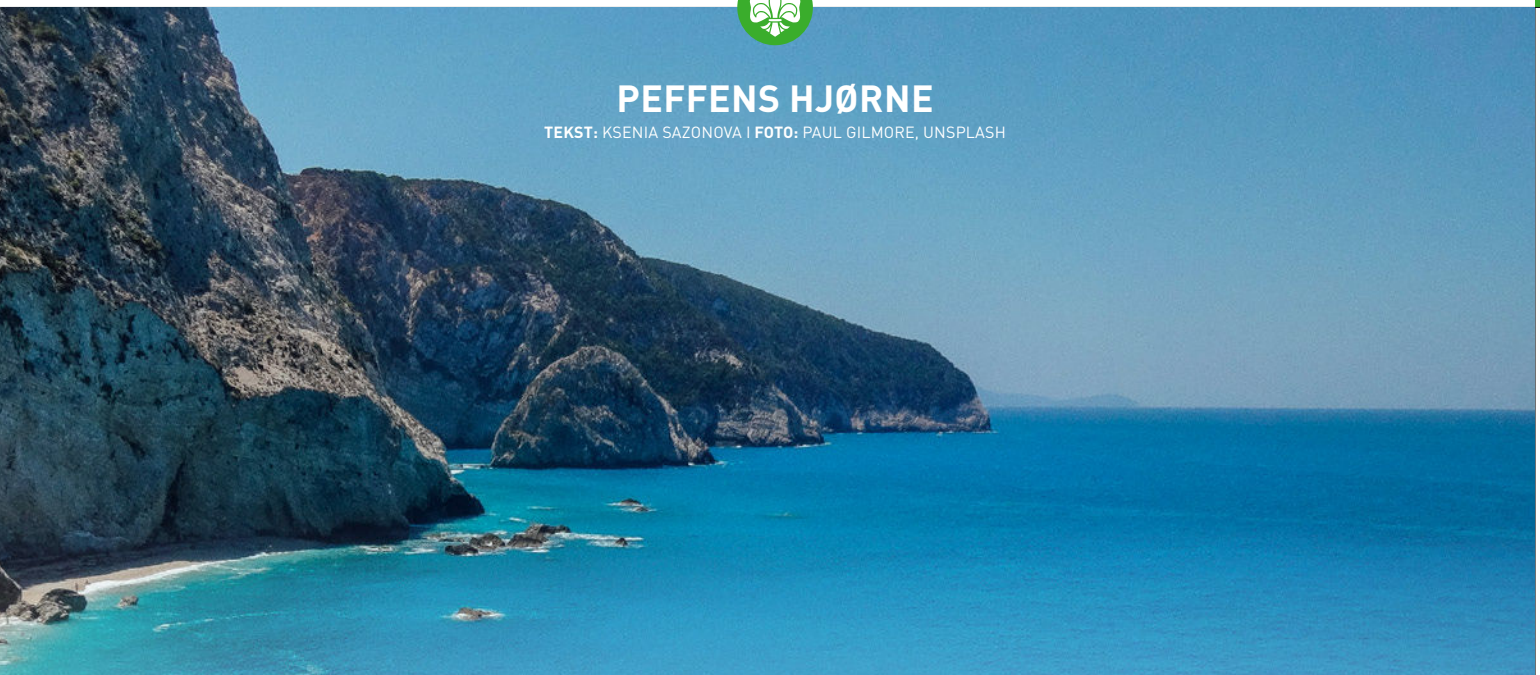
FOTO: @IBRAATEN

14 speidere og ledere fra Longship Group, 41. Oslo Ullevål speidergruppe hadde uvanlig følge på en overnattingstur i høst: Ni lodne og søte alpakkaer fra Smedsrud gård i Sørum. Speidergruppa hadde søkt om aktivitetsstøtte fra UngOrg til en alpakkavandring og fått penger til det.

Alpakka er et kameldyr fra Andesfjellene i Sør-Amerika, men ble importert til Norge for over 20 år siden, og de blir gjerne med speidere på tur. Siden alpakkaene stopper der de vil for å gomle i seg gress, tok det tid å komme fram til leirplassen. Det gjorde ingen ting, syntes speiderne, som koste seg sammen med de myke turvennene sine. ❖

Hennie

Isak

PEFFENS HJØRNE

TEKST: KSENIA SAZONOVA I **FOTO:** PAUL GILMORE, UNSPLASH

TEMA: Samarbeid

Liker du å drømme deg bort til uutforskede områder og kanskje om å havne på en øde øy? Det finnes mange oppdiktede historier om dette i bøker og filmer. Den spennende bokserien Kepler 62, som du kanskje har lest, handler om barn som må overleve på en fremmed planet. Et helt annet eksempel er «Fluenes herre». En gjeng gutter havner på en øde øy og etter hvert begynner de å kjempe mot hverandre.

Men hva ville ha skjedd i virkeligheten? I 1965 var seks tenåringsgutter fra Tonga i Stillehavet lei av skolen. De «lånte» en fiskebåt og dro ut på havet, uten helt å vite hva de gjorde. I en storm mistet de seilet, roret og maten de hadde med. I åtte dager måtte de klare seg på noen slurker regnvann, før båten ble knust mot de høye klippene på den øde, vulkanske øya ʻAta. Det skulle gå 15 måneder før de ble funnet.

Først overlevde de på fugleegg og fisk. Da de skjønte at hjelpen ikke kom, la de ut på den vanskelige klatreturen til platået på toppen av øya. Det hadde bodd mennesker der oppe før, og guttene fant både bananer, kokosnøtter og høner!

I tillegg til å skaffe mat, vann og ved, brukte guttene dagene på å leke, trene og be. De lagde en badmintonbane og vekter, de bygde et hønsehus og lagde en grønnsakshage. De diktet til og med sanger. Hele tiden passet de på bålet.

Da guttene til slutt ble reddet av en fiskebåt, lenge etter at familiene deres hadde gitt opp håpet, var de i god form. Se tipsene våre for å finne ut mer om hvordan de klarte seg så bra.

AKTIVITET I FØRERPATRULJEN ELLER I PATRULJEN

Gjenfortell eller les historien om guttene. Du finner den i Aftenposten om du søker på **Virkelighetens Fluenes herre.** Søker du på **Tongan castaways**, finner du enda flere detaljer om hvordan de hadde det på øya, pluss en film på YouTube.

Ta en prat rundt bålet.

Diskuter:

- Hvordan ville dere klart dere i en slik situasjon?
- Hva er avgjørende for at dere skal klare dere like bra som guttene?
- Hva er noe av det viktigste dere må bli enige om?
- Hva har vi i speideren som kan minne om måten guttene løste utfordringene på?

Kilder: Aftenposten, The Guardian, Docastaway

PEFFENS HJØRNE

– gir deg svar på mye av det du lurer på som peff. Send gjerne spørsmål og forslag til ting du vil lese om i Peffens hjørne til: ks@speiding.no

HISTORIEN OM

TEKST: EILIF TANBERG

FOTO: USIA

Rosa Parks

Nåtidas protester mot rasisme i USA har røtter tilbake til 1950-tallet. En av pionerene var en modig og sta kvinne som het Rosa Parks.

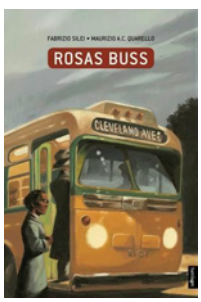
Hvor pleier du å sette deg når du skal ta bussen? Mest sannsynlig akkurat der du vil – foran i bussen hvis du blir lett bilsyk, ved vinduet hvis du liker utsikt, og så videre.

URETTFERDIG BEHANDLING

I mange amerikanske stater var det ikke slik på 1950-tallet. Her var det en rekke lover som skilte folk basert på rase. Lovene bestemte mange deler av dagliglivet – for eksempel hvor på bussen du kunne sitte, hvilke drikkefontener og offentlige toaletter du kunne bruke, ja, til og med hvilke biblioteker du kunne besøke. Dette førte til en urettferdig forskjellsbehandling, bare bestemt av hvilken hudfarge du hadde.

EN STANDHAFTIG BUSSPASSASJER

En desemberkveld i 1955, i Montgomery, Alabama, er 42 år gamle Rosa Parks på vei hjem fra en lang dag på jobb. Sydamen Parks tar bussen, og sitter der loven påbyr henne – i den bakre, «fargede» delen av bussen. Etterhvert kommer det så mange passasjerer om bord at bussjåføren ber noen fra den «fargede» delen av bussen reise seg, slik at en hvit mann kan få sitteplass. Rosa Parks er en av dem som blir bedt om å reise seg, men hun nekter og blir sittende.

Det ender med at to politimenn arresterer henne. Noen dager senere blir hun dømt for brudd på loven om raseskille.

LEI AV RASISME

Men i løpet av kort tid hadde flere som kjempet mot slik forskjellsbehandling sett verdien av situasjonen. Rosa Parks var langt fra den eneste som var lei av den systematiske, daglige rasismen, og nå så man muligheten for en forandring. Rosa Parks sin sak ble tatt opp igjen. Hun ville bli behandlet rettferdig!

Mål:
L-2, S-2,
12, 14

KAMPEN FOR LIK BEHANDLING

En 26 år gammel, nokså ukjent pastor ved navn Martin Luther King jr. ble valgt til leder av den nyopprettede organisasjonen MIA (Montgomery Improvement Association). MIA ønsket å koordinere protestaksjoner mot de rasistiske lovene. Ved å samle sinnet og frustrasjonen over rasismen ville MIA nå jobbe målretta for et samfunn der alle ble behandlet likt.

EN VIKTIG SEIER

Den viktigste aksjonen var boikott av bussene i Montgomery: Alle fargede innbyggere nektet å bruke bussen, og gikk istedenfor til fots, i protest. Boikotten fikk utstrakte konsekvenser, og varte så lenge Rosa Parks' sak sakte kvernet gjennom det amerikanske rettssystemet.

Ett år seinere ble dommen fra amerikansk høyesterett avsagt: Raseskille på bussene i Montgomery var galt ifølge grunnloven. I løpet av året hadde Rosa Parks mista jobben, og hun hadde opplevd trakassering og trusler.

BALLEN RULLER VIDERE – ENNÅ

Men ballen hadde begynt å rulle. Martin Luther King Jr. fortsatte sitt arbeid mot rasisme, og Rosa Parks fortsatte sin innsats som frontfigur, rollemodell og organisator. Utover 1950 og 60-tallet ble stadig flere rasistiske lover fjernet, og bevegelsen hun var med på å starte vant mange viktige seire.

Likevel er Rosa Parks' vilje til endring fortsatt like viktig. Rasisme finnes fortsatt, og så lenge den gjør det, vil nok viljesterke Rosas mot være til inspirasjon for alle mennesker som kjemper mot den. ❖

Kilder: History.com, snl.no

Vil du vite mer om rasisme?

Det finnes mange gode filmer og bøker om temaet rasisme før og nå, noen få tips:

Rosas buss – bok, passer for barn. Spør etter den på biblioteket!

The hate U give – bok og film, passer for ungdom. Spør etter den på biblioteket!

Green book – film (Viaplay) Aldersgrense 9 år – passer for ungdom

When they see us – miniserie (Netflix) OBS! Aldersgrense 16 år

FOTO: RUSSELL LEE - UNITED STATES LIBRARY OF CONGRESS

Oklahoma City i 1939: Mange steder i USA ble man minnet på lovene som bygget på raseskille, eller rasisme. Å bryte dem var straffbart.

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** KICKSTAND

Mål:
F-2, K-1, 3, 4

Kart og kompass

– Det er én ting jeg alltid har med i sekken på tur, det er kart og kompass! Og det har jeg fått bruk for mange ganger. Det sier Erling Kagge, norsk eventyrer og den aller første i verden som gikk helt alene på ski over isen til Sydpolen.

Å FINNE VEIEN I TETT TÅKE

Når vi går på tur i et område hvor vi har vært mange ganger før, vet vi som oftest hvor vi er og hvor vi skal gå. Det er fordi vi kan se rundt oss og kjenne oss igjen. Vi orienterer oss ved hjelp av øynene. Men veldig fort kan det bli tett tåke, og da er det plutselig kjempevanskelig å vite hvilken retning vi skal gå i. Da er det godt å ha kart og kompass. I alle fall hvis du vet hvordan du skal bruke det!

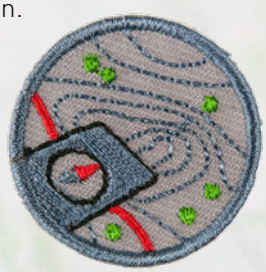
MEN JEG HAR JO TELEFONEN MED?

Mange har med seg GPS på tur, eller bruker en kompass-app på smarttelefonen. Det kan også være nyttig, men du bør ikke stole for mye på at du klarer deg med den. Telefonen eller GPSen kan gå tom for strøm, det gjør ikke kompasset ditt! Kartet på en telefon eller GPS er for lite til at du får skikkelig oversikt, så sats på et papirkart i en gjennomsiktig kartmappe du kan ha rundt halsen. Da er det enkelt å bruke kartet selv om det blåser og regner.

ØV DEG!

Men det er viktig å øve på forhånd. Hvis du ikke allerede er helt sikker på hvordan du orienterer kartet ved å bruke kompasset, eller hvordan du tar ut en kompasskurs, tren på det alene og sammen med patruljen din og ta merket Kart og kompass.

Alle merkekravene finner du hvis du søker på Kart og kompass i Speiderbasen.

Lykke til og god tur! ❖

Premiequiz

Mål: K-3

Hvilket dyr stjal fra Myrvoll-speiderne da de var på tur?

- ◯ En grevling.
- ◯ En mår.
- ◯ En rev.

Hvem var med da Inger Johanne Sødermann var på sin første overnattingstur med speideren?

- ◯ Lars Monsen.
- ◯ NRK Super.
- ◯ Herman Flesvig.

Sigrid Nordby har enda en hobby i tillegg til speideren og musikk. Hvilken?

- ◯ Hun driver med taekwondo.
- ◯ Hun samler på frimerker.
- ◯ Hun kjører trail.

Hvilke dyr dro speiderne fra Longship Group, 41. Oslo Ullevål på tur med?

- ◯ Ponnier.
- ◯ Lamaer.
- ◯ Alpakkaer.

Hva fikk lagene i oppgave å lage under roverfemkampen i år?

- ◯ Karamellpopcorn over bål.
- ◯ Et plagg av gaffatape.
- ◯ En bowlingbane.

Hvorfor ble kurset til Speidernes beredskapsgruppe Trøndelag avsluttet raskere enn planlagt?

- ◯ Fordi gruppa ble bedt om å delta i en leteaksjon.
- ◯ Fordi været ble så dårlig.
- ◯ Fordi det ble busstreik.

Hva er rover Mari Hauges turmatfavoritt?

- ◯ Pizza over bål.
- ◯ Kanelboller.
- ◯ Pinnebrød med kanel og sukker.

Vinnere av premier fra Speider-sport i SPEIDEREN nr. 3/20: **Nikoline Sørsdal Fodnæss** fra Sokna speidergruppe og **Ernest Denichou** fra Hinna speidergruppe får hvert sitt eksemplar av Speiderboka. Gratulerer!

Neste gang kan det være du som får en flott premie fra Speider-sport!

Svarfrist: 31. desember.

Finn rett svar i bladet!

Vinn

eller

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

E-post: .....

Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha

◯ Speiderboka ◯ Silva Scout Hodelykt

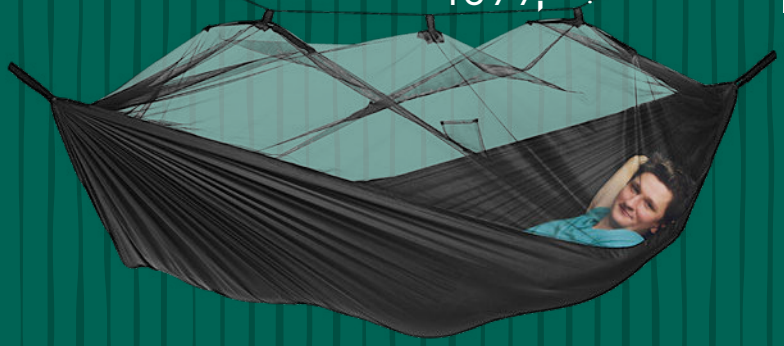
KLIPP UT, ELLER KOPIER SIDEN, OG SEND DEN TIL:
Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med SPEIDEREN

DU KAN OGSÅ SENDE SVARSIDEN PÅ E-POST:
kk@speiding.no
Skriv SPEIDEREN i emnefeltet

speider-
sport
Speidersport.no
SE ALLE
SPEIDERNES KLÆR
PÅ NETT
Foto: Lars Frostvoll og Rebecca Snekkenes / Team Speider-sport

Amazonas Moskito-Traveller Extreme er en hengekøye i polyester med integrert myggnett og medium bredde. Fin vekt på 480 gram. Selges uten oppheng.

1099,–

Amazonas T-Strap er et par spesiallaget opphengstau for hengekøyer.

399,–

A90S Kartmappe er en stor kartmappe i myk og holdbar TPU-plast med enkelt design Helt vanntett lås. Leveres med én snor.

~~359,~~ **215,–**

Sjøspeidercaps er en klassisk caps med 3D-brodert sjøspeiderlogo.

299,–

Tuftes ledertrøye er en t-skjorte så myk og komfortabel som det går an, med rund hals og avslappet passform. Laget av SoftBoost som er en unik blanding av bambus lyocell og modalfibre.

~~299,~~ **224,–**

Lag din egen ukulele
Et sett med alle delene du trenger for å montere din egen ukulele. Pynt og dekorer akkurat som du vil!

345,–

Fiskars Norden Universaløks N10 er et perfekt altmuligøks til bruk i hagen og på hytta. Eller til hugging av opptenningsved til bålet. Perfekt lengde for enhåndsbruk.

799,–

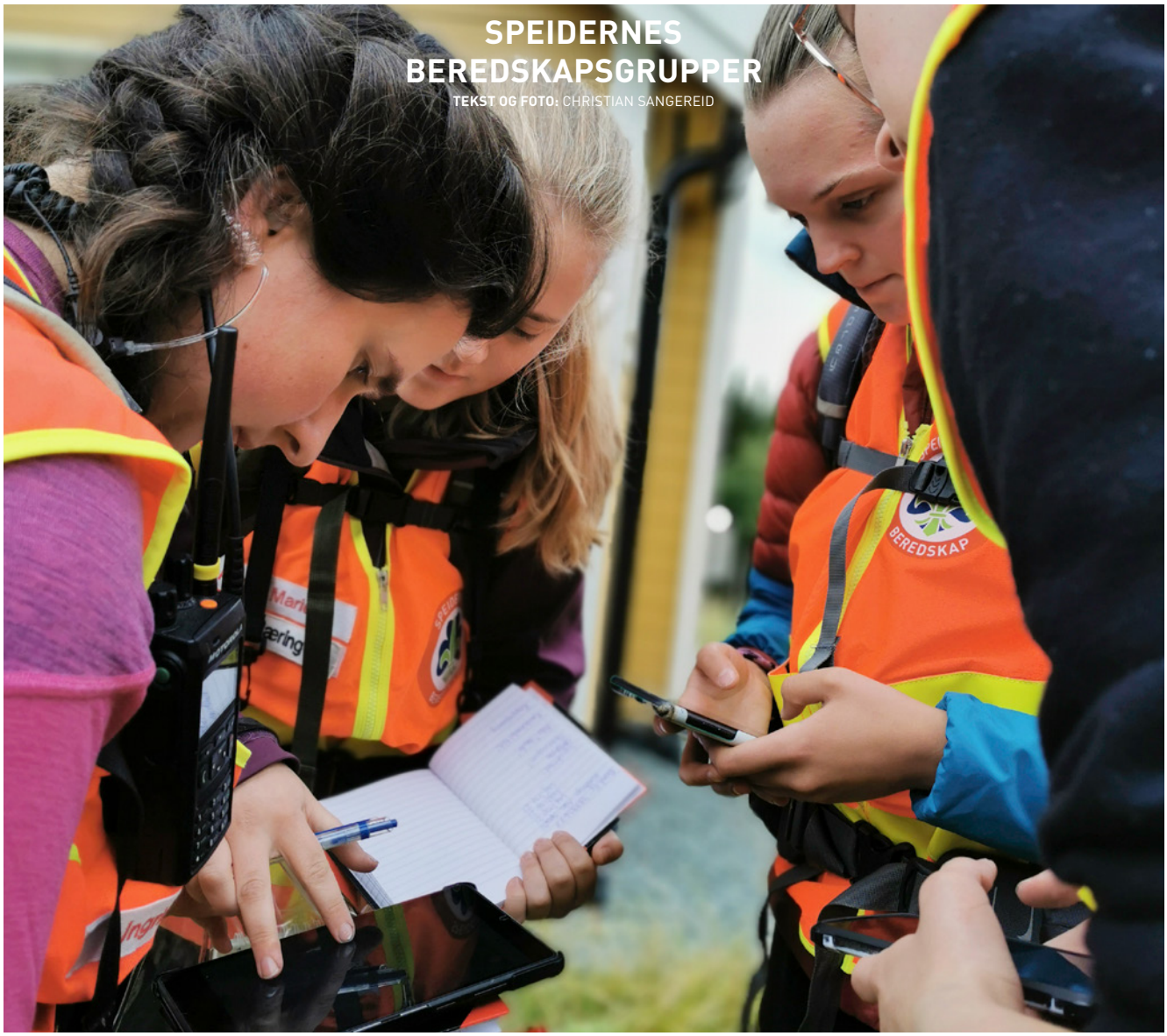
Fiskars Norden Turøks N7 er en liten turøks som er helt perfekt å ha i sekken når bålet skal tennes på skogstur.

699,–

Norges speiderforbunds Matboks er en stor og flott matpakke i metall, med plass til både en god stabel brødskiver og litt frukt. Kan stables.

149,–

SPEIDERNES BEREDSKAPSGRUPPER

TEKST OG FOTO: CHRISTIAN SANGEREID

Tekniske hjelpemidler som digitalt søkekart, nødnett og GPS er nødvendig for et effektivt søk. Ingrid Marie, Astrid Marie, Andrea og Mie forbereder laget til søk

Alltid beredt!

Siste helg i august var rundt 20 personer samlet på Trøndelag krets' eiendom «Stykket» for årets Grunnkurs beredskap. At helgen skulle ende slik den gjorde, var det vel ingen som hadde forutsett.

Speidernes beredskapsgruppe Trøndelag ble operativ (godkjent av politiet) for søk- og redningsaksjoner få dager før kursstart. Torsdag kveld før kurset gikk alarmen for første gang, og gruppa stilte på sin første leteaksjon i Trondheim: En eldre person ble meldt savnet fra en institusjon, men ble heldigvis funnet i god behold på morgenkvisten.

Etter lite søvn og lang dag på jobb og skole, var det klart for kurshelg. Nattens opplevelser gav en ekstra

KRAV TIL MANNSKAP SOM DELTAR I AKSJONER (minst 18 år):

Gjennomført speiderledertreningens trinn 1 i NSF.

Gjennomført kurs med innhold førsteinnsatsfasen («sykkelhjulmodellen»), barmarksøk og organisering av norsk redningstjeneste.

Gjennomført en praktisk søksøvelse.

Trene på livreddende førstehjelp minst én gang i året.

dimensjon til kurset, både for deltakerne og staben.

SPENNENDE OG LÆRERIKT

Ingrid Marie Nygård (22), en av deltakerne, synes kurset var spennende, lærerikt og veldig variert: – Vi var innom alt fra søketeori og praktisk søketeknikk, til mentale forberedelser og reaksjoner, livreddende førstehjelp samt bruk av tekniske hjelpemidler som nødnett, digitalt kartsystem og GPS, forteller hun. – Noe var repetisjon, mens mesteparten var nytt og utfordrende. Det var en god blanding av teori og praktiske øvelser. Etter kurset føler jeg meg rustet til å delta på aksjoner, både rent teknisk og ikke minst psykisk. Det ble endel nyttige og viktige refleksjoner i løpet av helgen som jeg kommer til å ta med meg videre.

Deltakerne fikk bryne seg på ulike søksøvelser, både i tett skog, i dagslys og i stummende mørke. – Et søk etter en savnet person i mørket er noe helt annet enn et søk i dagslys, forteller hun. – Man må ha et helt annet fokus og møter helt andre utfordringer.

Ingrid Marie har allerede vært med i beredskapsgruppa i ett år, og synes årets kurs gav en stor motivasjon til å bli med videre. – Dette er samfunnsengasjement i praksis – og det kjennes godt å kunne bidra med noe så nyttig. Hun anbefaler å bli med i en beredskapsgruppe og stå i beredskap for samfunnet når noen blir meldt savnet.

Aslak er markør og Alexander behandler.

DET BLIR ALVOR – IGJEN

Søndag formiddag går alarmen igjen: En person er savnet fra hytta si og politiet ønsker bistand. Dermed ble søndagens program komprimert og kurset avsluttet tidligere, og flere fra kursstaben og noen av kursdeltakerne deltok i aksjonen. Den savnede ble funnet dagen etter, men var dessverre omkommet.
I løpet av knappe tre døgn hadde Speidernes beredskapsgruppe Trøndelag deltatt på sine to første leteaksjoner og gjennomført Grunnkurs beredskap for 12 deltakere.

Høsten er kommet, det er mørkere og kaldere ute - og jaktsesongen er i full gang. Telefonen er aldri langt unna, og man vet aldri når alarmen går neste gang - men speiderne er klare. I gangen hjemme står aksjonssekken ferdig pakket og i fryseboksen ligger en ferdigsmurt nistepakke. «Alltid beredt» har plutselig fått en ny betydning her i Trøndelag. ❖

BLI MED!

Høres det interessant og meningsfylt å bli med i Speidernes beredskapsgrupper? Ta kontakt med din nærmeste gruppe hvis du vil være med og utgjøre en forskjell!

SPEIDERNES BEREDSKAPSGRUPPER

Speidernes beredskapsgrupper er et nettverk i NSF består av rovere og speiderledere med en felles interesse for beredskapsarbeid.

Nettside: Speidernesberedskap.no

Aktiv i fire av landets politidistrikter: Sør-Øst, Agder, Sør-Vest og Trøndelag

For rovere og ledere over 16 år (se egen boks om krav til aksjonsmannskap)

Aksjoner i 2019: 35

Aksjoner i 2020 (til og med september): over 40

Tipsene til telttur i snøen er hentet fra Speiderboka. Den får du kjøpt hos Speider-sport. På Speidersport.no/turtips finner du dessuten et knippe utdrag fra Speiderboka.

FOTO: SANDERSTOCK

Mål: F-1, F-11

Prøv en telttur i vinter!

Overnatting i telt om vinteren fungerer fint, men det er noen ting som er greit å kunne før dere legger i vei.

Det går mye raskere å sette opp et telt enn å grave en snøhule, og dere er heller ikke avhengige av å finne en egnet snøskavl, men vær nøye med å velge en god teltplass. En snøspade gjør det uansett lettere å lage en god vinterleirplass.

PLASSERING AV TELTET

I motsetning til en snøhule, må dere ikke sette opp teltet i en snørik skråning. Det bør likevel være så mye naturlig le som mulig, og det bør være mulig å grave en grop på 70–100 cm utenfor teltet.

Tramp snøen hard i et område som er litt større enn teltet. Har dere ski på beina, gjør de jobben enklere. Sett opp teltet på vanlig måte, på langs av vindretningen. Vær nøye med at teltet står godt og har stramme barduner. Kommer det et snøfall i løpet av natten, er det dumt hvis teltet kollapser.

TIPS!
Vanlige teltplugger vil ikke fungere i løs snø. Hvis dere ikke skal bruke skiene og stavene etter at teltet er satt opp, kan disse brukes som plugger. Dere kan også bruke spesielle snøankre, snøplugger eller greiner fra busker og trær. Har teltet stormklaffer må de brukes: Bre dem ut og grav snø over dem. Barduner teltet godt.

TIPS!
Bruk snøbørste. På vintertur kan det være lurt å ha med en snøbørste. Bruk den til å børste snø av klærne og skoene med før dere går inn i teltet.

VINDSKJERM

Det trenger ikke å blåse mye før vinden begynner å flytte på snøen. Dere bør derfor alltid bygge en vindskjerm 2–3 meter fra teltet når forholdene tillater det. Vindskjermen skal være vinkelformet eller buet med spissen mot vinden. Høyden er som teltet, eller litt høyere.
For å sikre god ventilasjon, bør alle lukene i teltet være mest mulig åpne og innerteltet lukket.
Kommer det snø inn i ytterteltet, lukker dere luken på losiden litt. På lesiden må luken være helt åpen. ❖

En god sovepose – eller to

Husk at tresesongsposen kan gi deg en kald natt i teltet når det er kuldegrader! Har du ikke vintersovepose, bruk to soveposer utenpå hverandre og gjerne to gode underlag! Vær nøye med hva du bruker av klær i soveposen, og sørg for å være mett, tørr og varm (og nytissa) når du legger deg. Sov godt!

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** VADIKO

Mål: F-11, K-2, 5, 12

Elektriker

Elektrisitet er kraftige saker, og den som begynner å fikle med det uten å ha peiling, kan forårsake stor skade på både mennesker og materialer. Men gjennom å jobbe med dette merket for rovere, lærer dere masse nyttig på morsomme og spennende måter!

Et av merkekravene handler om at dere skal kople opp og teste en strømkrets med sikring, bryter og lampeholder på et øvingsbrett eller liknende.

En av de valgfrie oppgavene til merket går ut på at dere skal lage en elektromagnet og kople den til en strømkilde. Funker den?

– Vi kjøpte inn enkle ting på Clas Ohlson og fikk litt hjelp med merkekravene av en elektriker en av oss kjenner.
Roverlaget Latte, Grünerløkka MS speidergruppe

Når dere har oppfylt merkekravene, vet roverlaget mye som er kjekt å kunne om elektrisitet, og kanskje kan dere også kan prøve dere på små reparasjoner og installasjoner?

Du finner merket og alle merkekravene i Speiderbasen. ❖

Visste du at hardrockbandet AC/DC tok navnet sitt fra et elektrisk begrep? Finn ut hva det betyr!

TEKST: LINE AAS MJØSTER

Mye moro på en helt ny måte!

Speidere tar utfordringer på strak arm. Roverfemkampen 2020 er et bevis på at vi alltid er beredt til å finne gode løsninger, selv om rammene er uforutsigbare.

@anevatna

Femkampen er en over 60 år gammel rovertradisjon som hver høst samler roverlag fra hele landet til en vennskapelig kappestrid om vandretrofeet Pagos sverd. Årets roverfemkamp var planlagt på Krakosseter i Nittedal helgen 18.–20. september, men på kort varsel måtte arrangementsgruppa snu seg rundt og planlegge en helt ny variant av femkampen, hvor aktivitetene foregikk samtidig, men over hele landet, og i Korona-vennlig form.

DESENTRALISERT MORO

17 roverlag deltok i femkampen der de ville – på speiderhytta, på hengekøyetur eller et annet sted. Gjennom femkamphelgen fikk alle lagene tilsendt ulike oppgaver som krevde godt samarbeid og stor kreativitet.

Oppgavene besto av en god blanding av praktiske speiderferdigheter, spørsmål og morsomme utfordringer. Lagene skulle blant annet lage et plagg av gaffatape og gjennomføre et alternativt orienteringsløp. Løsningen på hver oppgave skulle dokumenteres med bilder og film. Årets femkamp hadde mindre preg av konkurranse, men moro ble det!

SPENTE ARRANGØRER

– Vi var veldig spente på hvordan det kom til å gå. Vi gjorde om på aktivitetene og ble først ferdig med alle oppgavene etter at åpnings-e-posten ble sendt ut. Det ble en morsom utfordring å skulle lage et opplegg ingen andre hadde gjort før oss. Vi ble glade for å se hvordan oppgavene ble tatt imot. Uten engasjementet ute blant roverne, hadde ikke helgen blitt i nærheten av like bra. Vi håper alle hadde en kjekk femkamp, og så gleder vi oss til forhåpentligvis å kunne treffe alle på en fysisk roverfemkamp til neste år, sier prosjektlederne Simen Halderaker Husby og Marie Anne Dam Nielsen. ❖

@attate

@aasfantene

@nadderudspeidergruppe

@myrvoll_rovere

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** HÅKON BRODER LUND

Snø og is – værs'go spis!

Ikke akkurat vanlig turmat vinterstid, men gøy er det å lage sin egen is i snøen, og godt smaker det.

TIPS!
Hvis noen er allergiske, eller dere har lyst på en annen smak, kan dere for eksempel bytte ut fløten med laktosefri fløte, eller rett og slett lage isen av et beger yoghurt. Det er også mulig å lage slush ved å røre i en bøtte med saft som står oppi en større bøtte med snø/salt.

Mål: F-1, K-7

FLØTEIS:

2 rå eggeplommer
2 dl kremfløte
75 g sukker
0,5 ts vaniljesukker

Og ellers trenger dere:

Hakket sjokolade eller noe annet digg dere vil drysse over den ferdige isen

Turkopper og små skjeer eller spork

Liten zip-lock-pose

Plastpose til oppbevaring av mat, ca. 3-4 liter

Ca. 4-5 dl vanlig bordsalt, helst ikke grovt.

FORBEREDELSER HJEMME

Pisk fløte, sukker og vaniljesukker til en løs krem. Eggeplommene piskes luftige. Bland det hele forsiktig i en liten zip-lock-pose eller lignende som er helt tett (sørg for at det er litt ekstra plass igjen i posen). Legg i en plastboks el.l. med lokk så posen ikke blir klemt i sekken!

Hakk sjokoladen og ha den i en liten boks.

Putt alt i sekken.

UTE PÅ TUR fyller dere plastposen på 3-4 liter halvfull med snø. Ha oppi salt (tre deler snø og én del salt). Putt posen med kremblandingen oppi snøposen. Sørg for at posen med kremblanding er tett, så den ikke får salt i seg, eller isen lekker ut. Legg til side i ca. 15 minutter. Pass på at iskrem-posen ligger flatt, da går nedkjølingen raskere. Kna forsiktig av og til. Åpne posen og fordel isen i turkopper, dryss f.eks. hakket sjokolade over, og spis med skje! Nam-nam!

Det trenger ikke være mange kuldegrader ute for å lage is på denne måten. Saltet sørger for at temperaturen i snøen synker!

#speiding

I høst har vi vært sammen og hatt det gøy på møter, turer og mye mer, selv om vi må gjøre det litt annerledes. Her er bilder speidere over hele landet har delt på Instagram med emneknaggen **#speiding. Del du også, da!**

@troppen.ssg

@1.sandnes_speidergruppe

@hdjupvik

@janne_fongen

@tonsberg.speidergruppe

@ojrasch

@hannebirte

@nonstop_roverlag

@medkilaspeidergruppe

@trondheim8

@sschytz

@sbg_sorvest

@roverlaglatte

@nadderudspeidergruppe

@anekatasp

@1skoger

@mittigard

@randabergspeidergruppe

@mis_hummel

@fredrikstadmetodistspeidere

@20ma3

@ook_speiding

@longship_speider_ulleval

@faktotum_roverlag

@mjolnerspeider

@eteute

@cecilie.strand

PORTRETT

TEKST: ALEXANDER VESTRUM I **FOTO:** TROND A. NORDBY

Godstemning på gården

Sigrid Nordby og bandet sørget for underholdning da avslutningsleirbålet for sommerens Nærleir ble strømmet fra familiens gård. For 17-åringen er både musikk og gårdsdrift mulige karrierer.

– Fatter´n ble jo veldig gira, forteller Sigrid om hvordan ideen om et leirbål på gården ble tatt imot.

Fra en traktorhenger gledet bandet speider-Norge med både sommerklassikere og flere av Sigrids egne låter. Bandet besto av Sigrid og trommisen fra det faste bandet hennes, samt to stykker fra klassen, hvorav én faktisk er speider.

– Vi hadde leirbål i hodet da vi laget settliste, forteller hun.

På lista sto blant annet deLillos´ «Neste sommer». Og Mando Diaos «Dance With Somebody».

– Det er ganske kult. Mutter´n er veldig stor fan av dem, sier Sigrid om det siste bandet.

TRE EGNE LÅTER

17-åringen fra Hønefoss er veldig glad for å ha fått mulighet til å spille den strømmede konserten. På grunn av koronapandemien har nesten alt annet av opptredener blitt avlyst.

– Så jeg visste at jeg måtte gjøre det bra. Jeg blir veldig nervøs før noe slikt. Men det var trygt, for speidergruppa mi og noen naboer var publikum. Det var koselig, sier Sigrid.

Sigrids ene egne låt, var en som handler om å være ung og usikker på seg selv.

– For det er mange som finner ut hvem de er i speideren, forklarer hun.

Den andre handler om at verden endrer seg hele tiden og at vi må passe på at den endrer seg i riktig retning – og at vi endrer oss selv.

Den tredje egne låten Sigrid framførte, handler om barndom. Sigrid begynte å spille gitar som tiåring – og drev med sang lenge før det. På den strømmede konserten kunne vi se henne med både gitar og piano. Hun spiller også blant annet bass.

– Jeg vil lære å spille så mange instrumenter som mulig.

Sigrid har laget egen musikk i tre år.

– Når jeg skriver en låt, begynner det med en tanke, en følelse eller en stemning, eller kanskje en

SPEIDER-CV

Navn: Sigrid Synøve Nordby

Alder: 17 år

Speiderbakgrunn: Medlem i Hønefoss speidergruppe i Øvre Buskerud krets fra tredjeklasse

Utdanning: Går på musikklinja på videregående skole

Aktuell: Sang og spilte under sommerens digitale avslutningsleirbål i august

melodi som jeg liker. Det kan skje på så mange forskjellige måter, sier hun.

SPEIDERFAMILIE

Sigrid har vært speider siden tredje klasse, men med en hel familie av speidere var det ikke overraskende at hun ble med også før det. Den første landsleiren hennes var Utopia i Åndalsnes i 2009. Siden har hun vært med i Stavanger i 2013 og Bodø i 2017. I troppen startet hun i patruljen Bamse, og deretter Ørn.

Den siste tida i troppen var hun peff i Ozelot. «Hva slags dyr er det?» tenker du kanskje nå. Ozelot kalles også panterkatt og er et rovdyr i kattefamilien. Den likner en leopard, men blir bare inntil én meter lang. Den finnes fra Texas til Nord-Argentina – og av og til altså i speideren på Ringerike.

En av de beste speideropplevelsene hadde Sigrid under et opplegg kalt «På villspor».

– Vi ble kjørt ut i huttiheita og skulle gå etter kompasskurs. På kvelden slo vi leir. Da så vi på stjernene. Det var en følelse av ro – bare å ligge der og leve, forteller hun.

De mange erfaringene fra speideren har vært til stor inspirasjon for Sigrid.

– I speideren får man en forbindelse med andre mennesker. Den har jeg ikke følt andre steder, selv ikke med andre musikere.

FRA ROCK TIL REGGAE

Det er ikke bare musikk, speider og gård som gjelder for Sigrid. Hun er inne i sitt tredje år med taekwondo.

– Bestemor ville at jeg og kusina mi skulle lære oss selvforsvar. Det er en veldig morsom måte å trene på.

Sigrids plan videre er i første omgang å gjøre ferdig videregående, samtidig som hun jobber med et helt album av låter. Hun boltrer seg innen en mengde musikkstiler. For eksempel brukte hun høstferien til å skrive en heavyrock-låt i uvant takt sammen med ei venninne. Hun kan også finne på å hente inspirasjon for eksempel fra reggae.

Utover videregående vurderer hun ulike utdanninger innen musikk.

– Ellers skal jeg ta over gården, røper hun.

Neste gang vi får se og høre Sigrid Nordby synge er under Speidertinget i midten av november. I mellomtida kan du finne musikken hennes på Spotify og andre strømmetjenester. Bare søk på navnet! ❖

LANDSLEIR

TEKST: DANIEL GAUSLAA I **FOTO:** LARS T. RØRAAS

Korona-situasjonen gjør at Norges speiderforbund måtte kaste helt om på planene for den planlagte landsleiren i Indre Østfold i 2021, beslutningen ble tatt av Speiderstyret i september...

Det blir landsleir likevel!

Det blir landsleir, men i ny drakt. Til sommeren skal vi skape speidersommer over hele landet. Det blir en stor nasjonal opplevelse, på en lokal leir – her får du en sniktitt på hva du kan forvente.

Agenda2021 fortsetter arbeidet for fullt. Selv om ikke 10 000 speidere skal samles på samme leir i Indre Østfold kommune på grunn av den pågående korona-pandemien, vil det bli mer enn hundre lokale speiderleire for å skape gode speiderminner.

Men hvordan kan det bli landsleir når det blir leir på forskjellige steder?

– Det blir tidenes største leirområde – hele 385 207 km², vi tar hele Norge i bruk. I tillegg blir det den lengste landsleiren vi har sett, hvor det over seks uker gjennom hele sommeren arrangeres over hundre speiderleire, sier Harald Schytz.

Han er prosjektleder for Agenda2021, og gleder seg til at speidere over hele landet skal på leir til sommeren.

– Vi åpner speidersommeren med et skikkelig åpningsleirbål som streames og blir tilgjengelig som opptak. Det blir også leirsang og mange spennende aktiviteter som speiderne får bryne seg på. Det kan bli utfordrende, men det blir også gøy.

Speidersommeren avsluttes med et leirbål som også streames

– i tillegg får Agenda2021også en egen leirartist som forhåpentligvis får reise på turné rundt om på de ulike leirene.

– Gjennom hele speidersommeren vil speiderne bli utfordret, de vil mestre nye ting og vi skal gjøre det vi kan for at det kan bli skapt gode minner, avslutter Schytz.

SPENNENDE PROGRAM

Agenda2021-konseptet gir speiderne mulighet til å delta på aktiviteter som er delt opp i tre oppdrag:

1. **Engasjere:** Vi skal engasjere oss for en bedre verden.
2. **Motivere**: Vi skal motivere hverandre til å ta ansvar.
3. **Oppleve:** Vi skal oppleve naturen og eventyrene som er der ute.

Leder for programetaten, Tuva Moholdt, forteller at det blir god variasjon i aktivitetene og at alle kan finne noe de kan bruke, uavhengig av hvor de er og hva slags leir de er på.

– Aktivitetene samles i et aktivitetshefte. Hver enkelt aktivitet er godt forklart og kommer med både utstyrsliste og beskrivelse, slik at leirene enkelt kan legge det inn i programmet sitt.

Det blir også et variert haikeprogram med flere forslag til aktiviteter som kan gjennomføres underveis på haiken.

– Vi vil at haiken skal være mer enn bare å gå en tur i skogen eller på et fjell.

En roverleirkomité er allerede i gang med planene for en nasjonal roverleir. Betingelsen er at dette ikke skal gå på bekostning av egen gruppeleir. Det planlegges derfor roverleire over flere uker, slik at roverne har mulighet til begge deler.

– Det blir landsleir for rovere, med spennende aktiviteter og et variert program, sier roverleirsjef Karoline Omberg Often.

Les mer om speidersommeren og hold deg oppdatert på agenda2021.no! ❖

Hvordan blir vår leir en Agenda2021-leir?

Selv om landsleiren ikke blir som den pleier, er målet å skape et felles rammeverk for alle leirene. Men hvordan kan leiren bli en Agenda2021-leir? Og hva kan lokale arrangører forvente av program og aktiviteter?

Agenda2021-temaet tas med videre, selv om gode speidermminner skal skapes rundt om i hele landet, og ikke bare i Indre Østfold kommune.

Alt gruppa eller kretsen din trenger å gjøre for å bli en Agenda2021-leir, er å arrangere en egen leir i løpet av sommeren. Den må ha minst fire overnattinger og minst én programdag med programaktiviteter fra Agenda2021-leirheftet. I tillegg skal speiderne ut på haik.

Alle speiderne på Agenda2021-leirene får gratis Agenda2021-skjerf og et leirmerke.

HVORFOR ARRANGERE LEIR OG BLI MED PÅ AGENDA2021?

Leir er viktig for å skape samhold i troppen. Prosjektleder for Agenda 2021, Harald Schytz er klar på hvorfor gruppene bør arrangere leir neste sommer:

– Vi vet at det skapes minner i løpet av en leiruke, den typen minner som legger grunnlaget for gode patruljer og god speiding gjennom året frem til neste leir. Derfor håper vi at flest mulig speidere får delta på en leir sommeren 2021, og veldig gjerne en Agenda2021-leir, sier han.

LOVER BISTAND TIL PLANLEGGINGEN

Prosjektgruppa vil legge til rette for at det skal bli enklest mulig å arrangere leir. Agenda2021-leirene som trenger det skal få god bistand i planleggingen.

– Vi tenker å opprette et prosjektkontor som kan hjelpe arrangørgrupper og -kretser med store og små utfordringer knyttet til det å arrangere leir, sier Schytz. Det blir også utarbeidet en smittevernveileder for leirarrangørene.

– Vi håper at flest mulig grupper og kretser vil at leiren deres neste sommer skal være en Agenda2021-leir. Har vi samme profil og slutter opp om et felles opplegg, så klarer vi sammen å skape en unik landsleirfølelse. Agenda2021 blir selvsagt ikke som landsleirer vi har vært på tidligere, dette blir en landsleir som vi husker lenge fordi vi sammen klarte det, på tross av de krevende forhold pandemien gir.

Les mer om hva Agenda2021-staben kan hjelpe din gruppe med på Agenda2021.no! ❖

TEKST OG FOTO: ANETTE TEFRE

Patruljesystemet

Anette Tefre fra Tomter speidergruppe deler troppens erfaringer med å bruke patruljesystemet.

Hvordan drives speiderarbeidet, og hvordan jobber vi i enhetene? Har vi tiltro til det Baden-Powell sa om at patruljesystemet er den eneste måten å drive speiding på? I vår gruppe har vi jobbet målbevisst med patruljesystemet de siste årene. Her er de viktigste erfaringene vi har gjort.

EN LEKEN OG TRYGG OVERGANG:

Hver høst kommer det helt ferske speidere inn i troppen og speidere som har gått i flokken. Alle skal gjennom en aspirantperiode hvor speidere og ledere skal bli kjent og opparbeide tillit til og respekt for hverandre.

Aspirantene må igjennom en aspirantperiode der de blir kjent med hvordan man jobber i patruljer og ta to fordypningsmerker for tropp, merket Lek og merket Knuter 1. Det gjør overgangen fra flokk til tropp mer leken og ikke så skremmende, samtidig som aspirantene lærer seg ferdigheter de vil få god bruk for gjennom hele den videre speidertiden sin.

Når aspiranttiden er forbi, legger vi ledere patruljekabalen etter beste evne. Vi vet ikke om patruljene fungerer før det har gått en tid. Noen ganger går det fint fra starten, andre ganger har vi møtt på utfordringer.

Patruljen Lynx, som har vært gruppas testpatrulje for å se hvordan systemet fungerer, skal jeg fortelle litt mer om i det videre. Lynx ble satt sammen etter aspirantperioden, medlemmene er jevnaldrende og har vært speidere siden flokken.

FORVENTNINGER FRA SPEIDERNE ER EN GOD DRIVKRAFT:

Da Lynx ble en patrulje i troppen, kom raskt interessen hos dem for å ta flere merker. Vi ledere kjente på en forventning fra speiderne om å legge til rette for det, og vi erfarte at det er en flott innfallsvinkel til å lære noe nytt. Vi så også at det å ta merker er et godt utgangspunkt for å styrke samarbeidet i patruljen. Det motiverer og engasjerer speiderne.

Etter hvert som patruljen bygde seg opp, fikk vi ledere til å holde førerpatruljemøter. Vi hadde også førerpatruljeturer, og nesten alle i Lynx gjennomførte patruljeførerkurs. Det styrket patruljen og alle fikk en større forståelse av hvordan en patrulje fungerer.

Å SPILLE PÅ ANDRE ENN OSS SELV ER DOBBELT VERDIFULLT:

Gjennom forventningene fra speiderne har vi ledere lært at å hente hjelp utenfra når vår egen kompetanse ikke strekker til, er avgjørende for å holde på interessen deres. Det er ikke noe nederlag å vise speiderne at vi ikke kan alt. Tvert imot erfarer de hvordan man kan jobbe videre og hente inn kunnskap på ulike måter, noe som også styrker patruljen.

SPEIDERPROGRAMMET SOM UTGANGSPUNKT FOR MER PATRULJEAKTIVITET:

Merker fungerer også for å stimulere til mer av én type patruljeaktivitet: For å øke interessen for patruljeturer, arrangerte vi turer til speiderhytta, der vi tok hyttemerket sammen med patruljene. Knutemerkene ruster patruljen til å reise på patruljeturer der de kan bygge gapahuk m.m. Etter de «enkle» merkene, kan man fordype seg i merker som krever mer tid og hvor man gjerne må diskutere litt.

KOMMUNIKASJONSMESTRING GJENNOM LEK KAN LØSE KONFLIKTER:

Det hender vi har fått mistanke om uoverensstemmelser og konflikter blant speiderne. Vi har da «lekt»

med ulike typer kroppsspråk. Det har vi fulgt opp med samtaler om hva ulike kroppsholdninger gjør med oss andre.

Speidere har fått fortelle om hva som gjør dem sinte, sure, lei seg, glade osv. for at de skal bli enda bedre kjent med hverandre og få trening i å lese hverandres kroppsspråk. Når de er på patruljetur, kan de lettere se om noen er slitne, eller om det er noe som plager noen i patruljen.

Som leder har jeg brukt mye av utdanningen min for å evne å se alle speiderne og veilede hver av dem der de er. Man må behandle alle speiderne ulikt for å kunne behandle dem likt! Vi ledere må også ha med oss en god porsjon tålmodighet i speiderarbeidet, ha tid til å veilede, skape trygghet, tillit og respekt.

BETYDNINGEN AV GODT MILJØ OG KONKRETE MÅL NÅR DET BLIR KREVENDE:

Samholdet, engasjementet og evnen til å samarbeide er satt på prøve for mange speidere det siste halve året. Da koronatiden gjorde at det i vår ble en pause i vanlig speideraktivitet, hadde Lynx nettmøter hvor de jobbet sammen om å ta de siste merkene de manglet for å oppnå ulike merkesnorer og fullføre kravene til Speidersjefens topputmerkelse for vandrere. Vi så at patruljesystemet gjorde speiderne våre godt rustet for dette.
Nå er alle i Lynx blitt rovere, og vi håper og tror at erfaringene de har fått gjennom bruk av patruljesystemet gjør at de holder sammen i mange år i roverlaget og videre som ledere.

SPEIDERNES EGNE ERFARINGER:

Vi har spurt Lynx om hva som har kjennetegnet tiden deres i patruljen, og her er noen av

FOTO: ØYSTEIN BØHLER.JPG

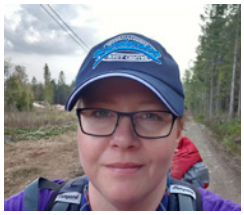
Alle speiderne i Lynx, Guro Nilsen, Teresa Brown, Aurora Støkken Leren, Victoria Falao, Nina Birgitte Aanestad og Maren Hjemmen, fikk Speidersjefens topputmerkelse på troppens sommeravslutning i år.

svarene vi fikk:

- Vi har likt syn på mange ting.
- Vi kommer overens med hverandre, tross forskjeller. Man kan være seg selv og ingen dømmer en for det.
- Vi har lojalitet, tillit og vennskap som samler oss til en fin patrulje.
- Man blir en vennegjeng hvor alle kjenner seg trygge på hverandre.
- Alle vil det beste for patruljen sin.
- Vi har fått lov til å utvikle oss sammen.
- Vi har mange av de samme erfaringene.

Vår erfaring er at vi skal ha tiltro til Baden-Powells mantra. Får man patruljesystemet til å fungere slik vi opplever at vi har klart det, tror vi speiderne på sikt kommer over i lederpatruljen og har med seg masse erfaring, ny giv og pågangsmot til å fortsette å legge til rette for godt speiderarbeid. ❖

Anette Tefre har lang fartstid som speider og leder. Hun er gruppeassistent og troppsleder i Tomter speidergruppe. I tillegg har hun vært småspeiderombud i Østre Østfold krets. Anette er pedagogisk leder i en barnehage.

TEKST: HANNE KRISTINE LYBEKK
FOTO: DAVID KRO BARLAUP

Filmkveld i skogen

Når nettene blir lange og kulda setter inn kan det bli litt ekstra viktig å sette pris på hverandre. Lederkosen blir fort glemt i en hektisk speiderhverdag, men hva med en filmkveld i skogen?

Sosiale sammenkomster i ny og ne, slik som en filmkveld, er viktig for å ta vare på det sosiale miljøet i gruppa eller kretsen. Det trenger ikke bli like storslått som da Mission Impossible 5 ble vist på Preikestolen for et par år siden, men litt sosial aktivitet utenom speidermøtene bidrar til et givende og hyggelig fellesskap.

Filmvettreglene

1. Planlegg turen og og meld fra hvor filmvisningen foregår. En fin invitasjon, og noen fakler bort til «kinosalen» gjør susen!
2. Tilpass filmvisningen etter evne og forhold. Paller eller en trestokk kan bli en fin sofa, men sitteunderlag på bakken kan fungere like godt.
3. Vær forberedt på uvær og kulde. Et tak over sitteplassene, det elektriske utstyret og noen tepper er lurt i tilfelle værgudene er småsure. Husk mye varme klær!
4. Ta med nødvendig utstyr for kos. God mat og litt varm drikke i koppen er viktig energipåfyll en kjølig kveld!
5. Ta trygge filmvalg. Husk at dere må søke om lov for å vise film på offentlig sted (se boks). Trådløse hodetelefoner kan være lurt hvis dere ikke kan ha høy lyd på stedet.
6. Vend i tide, det er ingen skam å flytte filmen inn. Kan toppes med nypoppet popcorn i kjele eller mikroovn, hvis dere ikke vil lage karamellpopcorn over bål (se side 24–25).
7. Spar på kreftene og tilby overnatting om nødvendig. Husk på å planlegge for fasilitetene (toalett, hygiene, mat).

Inspirasjonen er hentet fra PARTIO Scout - Finlands Svenska Scouter rf

License to show ...
Vil du vise en kommersiell film utenfor hjemmet ditt, altså f.eks. filmer som vises på kino, TV eller via strømmetjenester, må du betale lisens. Prisene varierer, blant annet avhengig av antall tilskuere og om du vil ha en engans- eller en årslisens. Er dere f.eks. 40 tilskuere og vil ha en engangslisens, er prisen kr 750, eller under kr 20 per tilskuer. Se norwegianfilm.as eller mplc.no

TEKST: HANNE KRISTINE LYBEKK OG KIRVIL KAASA
FOTO OG ILLUSTRASJON: WAGGGS

WAGGGS ledelsesmodell

Å være en god leder er mer enn å ha de rette ferdighetene og kunnskapen. Det er dette WAGGGS vil vise med sin ledelsesmodell «Seks tankesett for ledelse».

WAGGGS vil inspirere jenter og unge kvinner til å tørre å ta sin plass i og utfordre samfunnet rundt seg, og har 100 års erfaring med å gi dem muligheter til å bli gode ledere. WAGGGS' erfaring er at verdier, perspektiver og atferd er vel så viktig for å bli en god leder som kunnskap og ferdigheter. Dette gjelder selvsagt uavhengig av kjønn.

VIDEREUTVIKLET ANERKJENT MODELL

Sammen med universitetet i Exeter, England, har WAGGGS videreutviklet ledelsesmodellen

Artikkelforfatter Hanne Kristine Lybekk deltok i fjor på ledertrening på WAGGGS' Juliette Low Seminar (JLS). Bildet viser en tillitsøvelse under JLS.

«The Five Minds of a Manager» (Gosling og Mintzberg, 2003). Den tar utgangspunkt i at ledelsesoppgaven er så kompleks at en god leder må kunne tenke på flere ulike måter. Ikke minst er evnen til erfaringsbasert refleksjon viktig for både å lede godt og for å utvikle seg som leder – altså learning by doing!

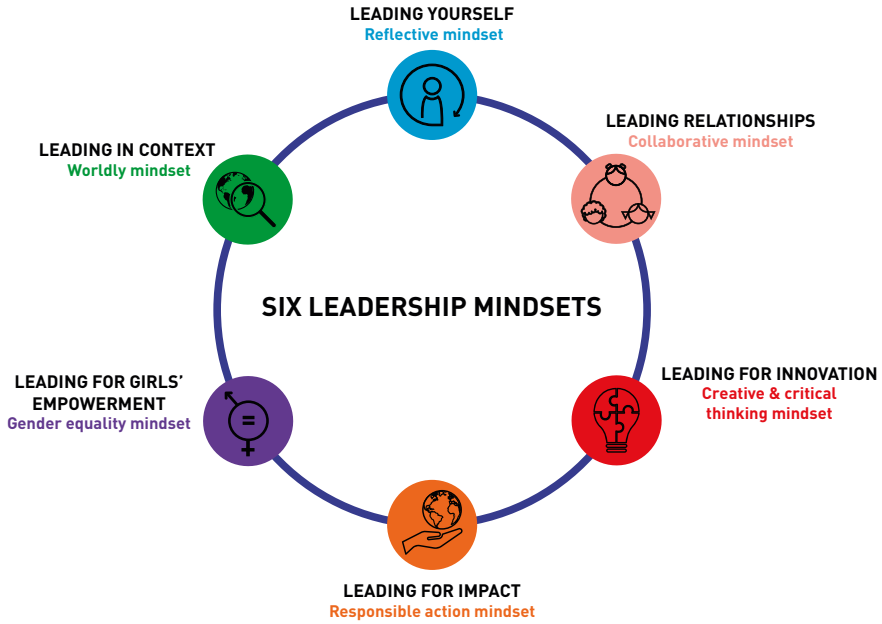
Samarbeidet resulterte i 2018 i WAGGGS ledelsesmodell Six Leadership Mindsets. Seks ulike tankesett alle – jenter og gutter, kvinner og menn – kan bruke for å lede og for å bli bedre ledere, uansett hvor de er i verden, hva slags lederansvar de har og hvilke typer oppgaver de står overfor.

bra for både deg selv og andre, og det gjør det enklere å lære av egne feil.

Sannsynligvis bruker du allerede flere av tankesettene, eller deler av dem, men det er nyttig å bli mer bevisst på hva de innebærer og hva du kan få ut av dem.

Her gir vi deg et lite innblikk, pluss ett av flere konkrete tips fra WAGGGS til hvert tankesett. Vil du vite mer og få flere tips, søk på internett på WAGGGS og «six mindsets».

Leading yourself: Å lede seg selv gjennom refleksjon
Dette tankesettet er det grunnleggende i modellen. Å reflektere over hvordan du opplever og reagerer på hendelser, situasjoner og omgivelsene rundt deg, uten å fordømme deg selv, kan hjelpe deg til å forstå både deg selv og andre bedre. Det gir deg muligheter til å bli bedre kjent med og utvikle dine egne verdier. Nysgjerrighet er en viktig nøkkel! Samtidig legger du et godt grunnlag for å lære av tidligere erfaringer. Refleksjon styrker evnen din til å lede i ulike sammenhenger.

RELEVANT I MANGE SAMMENHENGER

Illustrasjonen over viser de seks tankesettene og at de hører sammen. Du kan ha nytte av å prøve å bruke dem i hverdagen din, enten du er på speideren, på jobb eller skole, sammen med venner og kjente eller sammen med ukjente. Du vil kunne bli bedre til å analysere og forstå ulike situasjoner. Det gjør deg igjen bedre rustet til å handle på måter som er

Speiding og ledelse er globale temaer!

WAGGGS-tips:
Skaff deg en dagbok for læring gjennom refleksjon: Skriv noen få setninger hver kveld hvor du beskriver ulike situasjoner du har støtt på gjennom dagen, hva du lærte av dem og hvordan du har brukt ett eller flere av de seks tankesettene gjennom dagen.

Leading relationships:
Samarbeidsledelse
Perspektivet innebærer å se på hver av dem vi er sammen med om en oppgave som en ressurs. Alle i gruppa kan bidra med noe! Stor variasjon i for eksempel erfaring, alder, kunnskap, meninger og interesser krever større fleksibilitet i samarbeidet, men kan også gjøre at resultatet blir nye ideer og kreative løsninger.

WAGGGS-tips:
Vær oppmerksom på alle i en gruppe, og sørg for at ingen av dere dominerer i diskusjoner. Venn deg til å spørre hver enkelt om deres meninger og hjelp dem som er sjenerte og tilbakeholdne med å ta plass i gruppa.

Leading for innovation:
Ledelse for nye og bedre løsninger
Kritisk tenkning hjelper oss med å forstå situasjoner og problemstillinger bedre, og kreativ tenkning gjør at vi lettere finner frem til nye

løsninger. Skap et miljø hvor det er rom for å tenke annerledes. Lær fra dagens situasjon, og utfordre påstander som dukker opp underveis. Inspirer deg selv og andre til å jobbe med et åpent sinn.

WAGGGS-tips:
Still spørsmål av typen «Hva om ...?» og «Hvorfor ikke?» Slike spørsmål utfordrer oss til å tenke oss om og å tenke ut av boksen.

Leading for girls' empowerment: **Ledelse for likestilling, mangfold og inkludering.**
WAGGGS konsentrerer seg om jenters muligheter, som i mange land ikke er like selvsagte som hos oss. Men også i Norge har vi ennå en vei å gå for full likestilling mellom kjønnene. Utfordringer som er like viktige, er å legge bedre til rette for dem med funksjonshemninger, og å arbeide for et mer mangfoldig og inkluderende samfunn.

WAGGGS-tips:
Utfordre det stereotypiske knyttet til kjønn [og til kultur, etnisitet og funksjonshemminger], og bruk dette aktivt som leder. Prøv å kjenne igjen barrierene, og hjelp hverandre med å rive dem.

Leading in context: Ledelse i ulike og komplekse sammenhenger
Når du klarer å utvide perspektivet ditt, sette deg inn i andres verden og utvikle forståelse for deres meninger, livssyn og perspektiver, forstår du lettere hvordan ledelse må tilpasses lokale forhold – hvorfor én løsning ikke fungerer like bra i to ulike tilfeller. Å forstå sammenhenger og kontekst er ikke alltid lett. Det krever at vi blant annet må utfordre våre egne holdninger og oppfatninger, at vi må være årvåkne og åpne for å lære av andre.

WAGGGS-tips:
Når du snakker med noen, øv deg på å være en aktiv lytter. Konsentrer deg om hva personen sier i stedet for å tenke på hva du skal si. Vær oppmerksom på hvilke ord og tonefall personen bruker og hva ansiktsuttrykkene og kroppsspråket forteller deg.

Leading for impact: Vi gjør verden bedre!
Dette perspektivet innebærer at uansett hva vi gjør, tar vi ansvar for å bidra til positive forandringer – for oss selv, for dem rundt oss og for samfunnet som helhet. Ambisjonene er å gjøre noe med det som bør forandres, og å verne om det som bør bevares. ❖

WAGGGS-tips:
Utfordre dine egne og andres vaner: Bare fordi dere alltid har gjort noe på en bestemt måte, betyr ikke det nødvendigvis at det er den beste måten!

FOTO: DANIEL H. WIDNES

Gutter eller jenter, alle kan ha like god nytte av de seks tankesettene for ledelse.

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

– Ta vare på historien!

– Vi kunne sikkert hatt tusen sider om vi hadde tatt med alt, men vi begrenset det til 150, sier Yngve Andersson, redaktør for den ferske boka om Blå Kors´ over 100-årige speiderhistorie her i landet.

I 2017 fylte Kristiansand Blå Kors speidergruppe 70 år. Dette ble det bok om.
– Vi fikk en del stoff til overs da vi rotet gjennom alle mulige kilder. Jeg hadde lyst til å ta inn en del av det i vår gruppebok, men måtte avgrense litt, forteller Yngve, som er gruppeleder og også har vært korpssjef.

SNAKKET SEG TIL OPPGAVEN

Da kom tanken om å samle Blå Kors-speiderne i Norges 100-årige historie. Yngve la fram ideen på årsmøtet for to år siden.
– Og det sa jo alle ja til, og jeg fikk oppdraget – mer eller mindre alene. Etter hvert fikk jeg en del hjelp av andre. I innspurten har vi vært en stab på fire, forteller han.

30 UKJENTE GRUPPER

På bakgrunn av materialet til den lokale boka kjente Yngve og de andre til rundt 50 norske Blå Kors-speidergrupper. Gjennom arbeidet har de funnet informasjon om i alt 80 grupper.
– Vi hadde aldri ventet at det skulle være så mange, sier Yngve.
Særlig på 1950-tallet var aktiviteten høy, med opptil ti nystartede grupper hvert år. I dag er det seks aktive grupper.
Gruppa i Kristiansand er den eldste av dem. I boka kan man lese at kronprinsesse Mette-Marit rundt 1980 var speider i denne gruppa. Hun er i dag høy beskytter for Norges speiderforbund.

Blant stedene forfatterne har funnet informasjon, er Speidermuseet, Nasjonalbiblioteket, Riksarkivet – og 100 årganger av Blå Kors-bladet. Alt er fotografert og digitalisert for eventuell senere bruk. Yngve har også intervjuet tidligere speidere, blant annet tre som nå er i 90-årene. – Ved å stå på og være kreativ, får en fram veldig mye, sier han.

TROR MYE BLIR KASTET

Bokredaktøren håper utgivelsen kan inspirere andre til å samle speiderhistorie og gjøre noe lignende.
– Det er viktig å skrive, samle og ta vare på historien. Han oppfordrer speiderne til å lete etter historisk materiale. – Mye blir dessverre kastet når et hus skal selges. Mye historie som ligger på loftet, går bare i containeren.

UNDERSKUDDSPROSJEKT

Boka kommer i et opplag på 250 eksemplarer og selges for kr 250 per bok. Prisen på prosjektet er kr 95 000, hvorav det aller meste til utforming og trykking. Boksalget vil bare kunne dekke rundt halvparten.
– Resten må vi bare si at er til en god sak, ler Yngve Andersson. ❖

TEKST: HÅVARD DJUPVIK | **FOTO:** FOTOGRAF BIRDY - BIRGITTE HENEIDE

En speider gjør sitt beste i motgang og vansker

Det er veldig mange speidere og speiderledere som lever opp til dette punktet i speiderloven til de grader for tiden. Patruljer som får dra på tur alene, tropper som finner nye kreative løsninger, rovere som møtes lokalt og knyttes sammen nasjonalt med digitale arrangementer. Det er utrolig fint å se hvor mye vi klarer å gjøre vårt beste, finne mulighetene, satse på det vi kan få til.

Det er mye som er mulig. Vi kan være mer ute, drive godt patruljearbeid og bruke tiden til å bygge gruppesamhold. Det er mulig å være en god venn, både overfor dem du har rundt deg i speideren og å ta med nye venner inn til fellesskapet vårt.

For det blir også en litt annerledes vinter for de fleste. Men eventyrene er fortsatt der ute og venter på oss. Og når vi sitter rundt leirbålet i vintermørket, er det fint å kunne tenke fremover, frem mot neste sommer.

Vi trenger å møtes igjen, vi trenger å glede oss til noe og vi trenger å kjenne på at vi er en stor nasjonal organisasjon, selv om vi ikke alle kan møtes fysisk.

Gjennom å konsentrere oss om hva som er mulig, har vi satt i gang et prosjekt der vi tenker nytt rundt hvordan vi kan få til en slags landsleirfølelse. I stedet for å samle 10 000 speidere på leir én uke i Askim, skal vi ta hele landet i bruk og arrangere mange unike leirer rundt omkring i hele landet i løpet av sommeren. Vi skal få kjenne på at vi er med på det samme, hver speider og hver speidergruppe eller -krets for seg.

Vi håper alle gleder seg og har lyst til å dra på en lokal Agenda-leir neste sommer, og at vi alle sammen skal sees igjen og jodle natta lang, fra mange leire rundt i Norge.

Og hvis du er en av de nye som har funnet veien til vårt leirbål denne speiderhøsten vil jeg til deg si: Hjertelig velkommen inn i verdens beste og største vennegjeng!

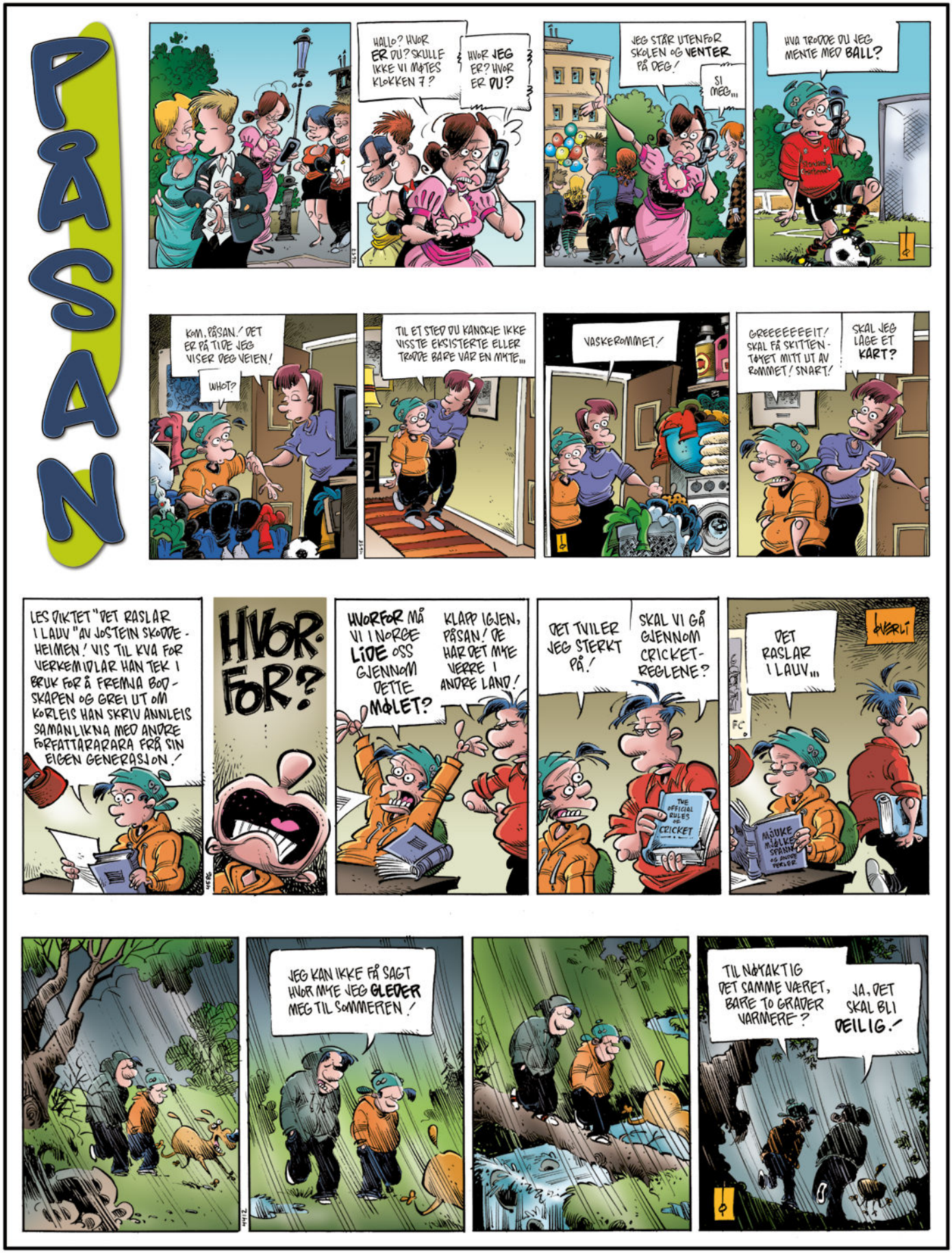
Speiderhilsen fra speidersjef Håvard og Speiderstyret.

FASIT HODEBRY

P	A	D	L	E	Å	R	E	G	L	W	R	Y	O
K	F	A	U	M	V	I	Ø	T	O	F	B	Y	K
F	T	E	L	T	J	G	M	E	M	S	Ø	Æ	A
L	I	F	D	V	U	T	P	V	M	B	T	S	N
A	S	O	V	E	P	O	S	E	E	I	T	O	O
G	R	P	Y	D	A	B	I	T	L	K	E	J	M
G	N	B	D	Ø	S	N	K	J	Y	P	A	S	R
S	I	Å	E	H	E	N	G	E	K	Ø	Y	E	G
T	Å	L	F	O	S	B	T	Å	T	G	N	V	T
A	H	P	U	D	R	V	E	D	K	D	N	E	A
N	E	B	Ø	M	I	T	E	P	I	B	U	P	U
G	G	T	K	L	Ø	S	P	E	I	D	E	R	E
P	R	E	S	E	N	N	I	N	G	L	T	A	O

TEGNESERIE

AV: FRODE ØVERLIE

HEDER OG ÆRE

Vi presenterer speidere, speiderledere og andre som er blitt gjort ekstra stas på for speiderinnsatsen sin.
Gratulerer!

HEDERSTEGN FOR IKKE-SPEIDERE

› Birger Langeland, tildelt av Strand Jørpeland speidergruppe

NSFS HEDERSTEGN

› Anders Sveen, tildelt av Stjørdal speidergruppe
› Kai Lindal, tildelt av 2. Kristiansand sjøspeidergruppe

ÆRESKNIV

› Katrine Stensland,
tildelt av Lesja speidergruppe
› Gunnar Jervell,
tildelt av Mjølner speidergruppe
› Tor-Inge Hølland,
tildelt av Sandnes MS speidergruppe
› Anne Margrethe Enge Berg,
tildelt av Stjørdal speidergruppe
› Kenneth Austrheim,
tildelt av Strand Jørpeland speidergruppe
› Kristin Moe,
tildelt av Stjørdal speidergruppe
› Marianne Persson Wang,
tildelt Stjørdal speidergruppe

SPEIDERSJEFENS TOPPUTMERKELSE

Dette er den høyeste utmerkelsen du kan oppnå som stifinner, vandrer eller rover. Hensikten med merket er at det skal være noe å strekke seg etter. Det er egne krav til topputmerkelsen for hver aldersgruppe.

Stifinnere

› Birk Arne Solbakken, Skarnes 1 speidergruppe

Vandrere

› Victoria Falao, Tomter speidergruppe
(skulle vært med i oversikten i nr. 3/20. Vi beklager glippen!)

MEDLEMSINFORMASJON

Her er en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap i Norges speiderforbund.

SOM MEDLEM FÅR DU

› Mange flotte opplevelser på møter, turer, leirer og andre arrangementer
› Unik praktisk kunnskap
› Mange nye venner
› Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
› Medlemsbladet SPEIDEREN tre-fire ganger i året
› Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderskuta Havbraatt
› Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund, også utenfor Norge.

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengige av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på støtten avhenger av hvor mange betalende medlemmer Norges speiderforbund har. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelser. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og bruk riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et sekssifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen og er registrert i medlemssystemet Min speiding. Oppgi nummeret ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren, si fra til din lokale leder og/eller send en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

FOR MANGE BLADER I POSTEN?

Er dere flere speidere i familien, kan det være nok å motta ett eksemplar av SPEIDEREN. Dere kan ordne dette i medlemssystemet Min speiding, eller gi beskjed til forbundskontoret.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk.
Se **speidersport.no**. Her finner du alt av speiderklær og utstyr.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er speiding.no.
På siden blispeider.no finner du nyttig informasjon om hva speiding er og hvor nærmeste speidergruppe befinner seg. Følg oss gjerne også på Facebook og på Instagram (#speiding). Mange grupper har også egne nettsider, eller en Facebook-side/-gruppe. Spør en leder i speidergruppa!

NORGES SPEIDERFORBUND

St. Olavs gate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

÷ 25 %

på hele speider-kolleksjonen fra Tufte

speider-sport

Speidersport.no

Tufte turjakke er en klassisk jakke til herre. Perfekt for eventyr ute. Laget i økologisk bomull, og den er like komfortabel som den er bærekraftig og praktisk.

HERRE ~~1599 kr~~ 1199,–

Tuftes speiderbukse er helt perfekt for turer på fjellet, og i skog og mark. Den er laget i økologisk bomull, og er like komfortabel som den er bærekraftig. Forsterket på rumpe, knær og nederst ved foten.

BARN ~~699,~~ 525,–

Tufte speidertrøye passer til både full fart ute og til kjølige dager på kontoret.

BARN ~~449,~~ 336,–

DAME/HERRE ~~699,~~ 525,–

Foto: Lars Frostvoll og Rebecca Snekkenes / Team Speider-sport

TUFTE

VIS AT DU ER SPEIDER

Sammen med Tufte og Norges speiderforbund har vi laget kolleksjonen til speiderne. Den er satt sammen av skikkelige klær som tåler utelek og en aktiv hverdag. Klærne er laget av miljøvennlige råmaterialer som ull, bambus og økologisk bomull.

Speider-kolleksjonen er mye større. Se alt her: